

BÜTÜN
ÜLKELERİN
İŞÇİLERİ
BİRLESİN!

kitle

PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
28 TEMMUZ 1975 250kr
YIL:1 SAYI:4 6

haftalık sosyalist gazete

İŞÇİ
SINIFININ
ULUSLARARASI
BİRLİĞİ
BAĞIMSIZLIĞIN
GERÇEK
TEMİNATIDIR

BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİ
EMPERYALİZMDEN BAĞIMSIZLAŞMA
MÜCADELESİDİR...

'den haberler

Gerçek Gazetesi satan TSIP üyesi Sami Güler tutuklandı

21 Temmuz 1975 Pazartesi günü TSIP Kartal ilçesi üyelerimizden Yunus Güler arkadaşımız Gerçek gazetemizi satarken bir demiryolu memurunun şikâyeti üzerine göz altına alınmıştır.

Olayı görenlerin anlattıklarına göre Yunus Güler, belirtilen gün öğleden sonra Pendik - Haydarpaşa banliyö treninde Gerçek gazetemizi satarken, o sırada aynı yerde kendi yayınlarını satmaya uğraşan faşist komandolar tarafından kışkırtılan bir demiryolu memuru kendisini engelleyerek trenden indirmek istemiş ve hakaret edip dövmeye kalkmıştır. Aynı trende uzun zamandır her gün sağcı ve gerici gazeteler serbestçe satılırken, komandoların tahrik ve teşviki üzerine uğradığı bu haksız saldırıya direnen Yunus Güler, kavga niteliğini alan tartışma sonunda sözü geçen memurun şikâyeti üzerine göz altına alınmış ve önce 2. ve sonra 1. inci subelerde sorguya çekilerek 22 Temmuz Pazartesi günü tutuklanmıştır.

Yunus Güler olayında olduğu gibi faşist komandolar tahriklerini sürdürmekte ve sosyalizmin sesini susturmaya çalışmaktadırlar. Oysa bütün bunlar boşunadır. Sosyalizmin ve Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin sesi hiç bir zaman susturulamayacak, aksine gün geçtikçe yükselecektir.

GERÇEK GAZETESİ SAHİBİ VE YAZIŞLARI MÜDÜRÜ TEKTAŞ AĞAOĞLU TUTUKLANDI

Gerçek Gazetesinin ikinci sayısında çıkan ve Türkiye'deki demokratik hareketin üzerinde Demokles'in kılıcı gibi asılı duran Sıkıyönetimin kalkmasıyla ilgili yazıdan ötürü, gazetesinin sahibi ve sorumlu müdürü TSIP üyesi Tektaş Ağaoğlu arkadaşımız 22 Temmuz Pazartesi günü tutuklandı.

İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinin daha önce aldığı ve Tektaş Ağaoğlu'nun haberdar olmadığı tutuklama kararı, Sıkıyönetim Savcılığında ki sorgudan sonra hemen vicahten çevrildi. TCK. 142. ve 159. maddelerine muhalefeten tutuklanan arkadaşımızın ne zaman hakim önüne çıkarılacağı bilinmemektedir.

Yurdumuzda fikir özgürlüğüne karşı egemen sınıfların uygulamaya çalıştığı baskılar günden güne artmaktadır. Sıkıyönetim mahkemelerinin emekçi halkımızın iş - ekmek - hürriyet mücadelesine baskıları, sosyalistler üzerindeki çeşitli baskılar bu mücadelenin neferlerini yıldırma-yacaktır.

Gerçek'lerin kitlelere gitmesini engellemek isteyen tüm çabalara karşı mücadele sürecektir.

MERZIFON GSDB ŞÜBESİNE GİREN POLİS 10 GENÇİ GÖZALTINA ALDI

15 Temmuz günü, Merzifon Genç Sosyale Devrimciler Birliği şubesinde serbest bırakıldıkları da, el koyarak kitap bulundurduğu gerekçeyle yayınlar geri verilmedi. Merzifon GSDB başkanı, yayıncı baskın yapan polis, binada ne yapıyor diye sorulduğunda, «Bu tür baskılar bizi da yürüten, devrimci olarak bilinen yıldırma amaçlamaktadır. Ama biz, diğer beş genci de gözaltına alan polisin, binada bulunan ve hepsi kitapcadelsinin böyle baskılarla önlenemeyeceğinin bilincindedir. YAŞASIN Kitle, Sosyalist Gençlik, Gerçek, HALKIMIZIN BAĞIMSIZLIK - DEMOKRASİ SOSYALİZM MÜCADELESİ, gençlere karakolda küfredildi ve da YAŞASIN GENÇLİĞİN DEVRİMCİLERİ BİRLİĞİ, KAHROLSUN FAŞİZM» diler gelen ailelere de ağır hakaretler yapılarak, mücadeleye kararlı olduklarını bir kere daha tekrarladı.

Çorum ve çevresinde TSIP ve demokratik kuruluşlara baskılar

İşçi sınıfının siyasal örgütlenmesi nerede adımlar atarsa, TSIP nerede kurulup kitlelerle bağlar kurmaya başlarsa, nerede demokratik kuruluşlar varlık gösterirlerse ve demokratik mücadeleyi örgütlerlerse, faşist baskıların orada hemen yoğunlaştığı görülüyor.

Son olarak Çorum ve Merzifon'da da Türkiye Sosyalist İşçi Partisi,

Genç Sosyal Devrimciler Birliği, İLKE, KİTLE, GERÇEK gibi yayınlar üzerinde çeşitli baskılar arttı.

Çorum'da parti örgütünün bulunduğu binanın kapısı geçtiğimiz hafta gece yarısı «bilinmeyen kişiler» tarafından kırıldı. Sakarya il örgütü binasının onbeş gün önce, aynı şekilde kapısı kırılarak soyulması olayının «bilinen, tanınan faileri» henüz «bulunmamışken» ve bunca adı sanı belli faşist katilin bulunmadığı bir dönemde, şüphesiz ki «meçhul» kalacakken, Çorum iline tecavüzün aynı sözde yıldırma ve huzursuz etme taktiğinin bir parçası olduğu açık. Ancak, bu saldırganların ve işbirliği yaptıkları kolluk kuvvetlerinin ve ardlarını dayadıkları bütün sömürü güçlerinin halâ kavrayamadıkları tek nokta, ne bu türden ne de çok daha büyük baskıların işçi sınıfı devrimcilerini yıldıramadığı, gerilemediğidir.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin ve Türkiye Sosyalist İşçi Partililerin mücadelesi bütün baskılara rağmen, her yeni baskı teşebbüsünde biraz daha bilenerken, tek bir adım bile geri atmadan, yeni mevziler kazanarak güçlenerek sürüyor.

İLÇE KONGRELERİ

İSTANBUL KADIKÖY VE EYÜP İLÇE KONGRELERİ

İstanbul İli Kadıköy ve Eyüp TSIP ilçe kongreleri geçtiğimiz hafta yapıldı. 19 Temmuz Cumartesi günü yapılan Eyüp ilçesi kongresine, Merkez Yürütme Kurulu üyesi Burhan Şahin ve Veli Gürcan da katıldılar.

Burhan Şahin, yaptığı konuşmada, Türkiye meselelerinden söz etti. Özellikle işçi meseleleri üzerinde durdu, bu konuda CHP'nin tutumunu eleştirdi. Seçim bildirgesine aldığı referandum hakkı için, hiçbir somut girişimde bulunmadığını, bunun da CHP'nin gerçek yüzünü gösterdiğini söyledi.

Merkez Yürütme Kurulu üyesi Veli Gürcan konuşmasında Parti içi meselelere değindi. Parti kavramı üzerinde durdu. İşçi sınıfının uluslararası birliği konusunda Partinin tavrının net ve açık olduğunu, bu tavrın kongre kararı olarak çıkması gerektiğini ve bunun mücadelesinin ve rüleceğini söyledi. Türkiye'de genel teorik düzeyin halâ çok yol alınmasını gerektirdiğini söyleyen Gürcan, ayrılıkların ve tartışmaların sağlam bilgilerime ve ideolojik düzey gerektirdiğini, bu konuda partililere büyük görevler düştüğünü bildirdi.

Seçimler sonucunda, TSIP Eyüp ilçesi yeni yönetim kurulu olarak aşağıdaki arkadaşlar seçildi: Hayati Tetik, Mustafa Yıldırım, Halûk Ülger, Ömer Küçük, Yücel Yazar.

İl delegeliklerine de, Erdoğan Sıral, Hamdullah Aksu, Hayati Tetik se-

çildimşlerdir.

Kadıköy ilçe kongresi

TSIP Kadıköy ilçe kongresi de 20 Temmuz Pazar günü yapıldı. Kongrede Merkez yürütme kurulu üyesi Çağatay Anadolu Partisi ve partililik kavramlarının vurgulandığı bir

konuşma yaptı. Daha sonra yapılan ilçe yönetim kurulu seçimleriyle, Zülfükâr Dicleli (başkan), Ferit Özen (sekreter), Cemil Baykal (sayman), Cüneyt Altunc (üye), Ömer Temizel (üye) yeni ilçe yönetim kurulunu oluşturdular.

İl delegeliklerine de Zülfükâr Dicleli ve Mehmet Yelkenci seçildiler.

ANKARA MERKEZ İLÇE KONGRESİNİ hükümet komiseri erteledi

19 Ağustos Cumartesi günü sabah saat 10'da başlayan Ankara Merkez ilçe kongresine, kongrenin parti binasında yapıldığı gerekçesiyle polislerin girmesine izin verilmeyince, Hükümet Komiseri kongreyi yaptırmadı.

Ankara Merkez ilçe kongresi başlarken, dört polis kongrenin yapıldığı Merkez binasına girmek istediler. Partililer, Hükümet Komiserinin kongreyi izlemekte olduğunu, bunun dışında polis giremeyeceğini bildirdiler. Ancak polislerin direndikleri görüldü. Daha sonra Vilayetten yetki aldıklarını öne süren polisler yeniden salona girmek için teşebbüste bulundular. Bu defa da partililerin de-

demokratik direnciyle karşılaştılar. Bunun üzerine Hükümet komiseri polislerin varlığına lüzum gösterdiğini bildirdi ve polislerin kongre salonunda bulundurulmasını istedi. Ancak Ankara il yöneticileri böyle bir talebin olay vukuunda geçerli olabileceğini ne bu kongrede ne de TSIP'in herhangi bir başka kongresinde bugüne kadar en küçük bir olaya raslanmadığını, polislerin salona alınması isteğinin Parti ve kongre üzerinde baskı uygulamaktan öteye gitmediğini ileri sürerek Hükümet Komiserinin talebine itiraz ettiler. Bunun üzerine Hükümet Komiseri kongreyi kapattı ve erteledi. Ankara Merkez ilçe kongresi önümüzdeki günlerde yeniden toplanacak.

Altındağ İlçesi Kongresi Yapıldı.

Bir gün önceki olaylara ve Hükümet Komiserinin anti-demokratik bir taleple kongreyi ertelemesine rağmen, Ankara Altındağ ilçesi kongresi yapıldı. Altındağ kongresinde Merkez Yürütme Kurulu üyesi, eski Ankara il sekreteri Veli Gürcan bir konuşma yaptı. Veli Gürcan konuşmasında, Türkiye'nin durumunu tahlil ettikten sonra Parti meselesini ve Parti içi sorunları ele aldı. Parti disiplini, partide birlik, ideolojik birliğin sağlanması konularını vurguladı.

Yapılan seçimler sonucunda, Ankara Altındağ ilçesi yönetim kurulu üyeliklerine, Suat Bozkuş (başkan), Nurettin Bayram (sekreter), Mete Alpars (sayman), Hüseyin Nurlu (üye), İbrahim Okutay (üye) seçildiler.

İl delegeliklerine de Nurettin Bayram, Hüseyin Nurlu, Ali Sarıgül seçildiler.

Sovyet Kredileri Meselesi

Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye malî portesi yaklaşık 700 milyon rubleye ulaşan kredi vermesine ilişkin anlaşma bir süre önce imzalandı. Bu aşığı yukarı 10 milyar lira demek. Türkiye'nin imzaladığı en büyük kredi anlaşmalarından biri, belki de birincisi.

Kredi anlaşmasının imzalanması sırasında, özellikle Türkiye Dışişleri Bakanlığı krediyi, MC Hükümeti'ni içine düştüğü ekonomik bunalımdan kurtaracak bir anlaşma olarak gösterme çabasına düştü. Buna, bir de son haftalarda şoven milliyetçi ve sıkıyönetim savcılarının ağızını kullanan bir çizginin batağına sürüklenmiş «Halkın Sesi» mi, «Bozguncunun Sesi» mi olduğu anlaşılabilir hale gelmiş bir derginin yaygaraları da eklenince, Sovyet kredisi üstüne açıklık getirmek kaçınılmaz oldu.

Önce sosyalist ülkelerin, geri kalmış ülkelere açtıkları kredilerin «mantığı» üzerinde durmak gerek. Sosyalist ülkelerin kredilerinin belirgin niteliği «kesinlikle» önemli sanayi yatırımlarına yönelmesidir. Böylece emperyalizmin sermaye ihraç imkânları daralmaktadır. Türkiye'de bunun pek açık örnekleri vardır. İşte Sümerbank fabrikaları, işte Çayırova, işte Paşabahçe Cam Fabrikası, işte Aliğa Rafinerisi, işte Seydişehir Alimünyum tesisleri, işte İskenderun Demir Çelik Fabrikası. Sovyetler Birliği kredileri ya da yardımları ile gerçekleşen bu tesisler, emperyalizmin «bu yatırım alanlarını» Türkiye'de kısıtlamıştır.

İkinci belirgin özellik, sosyalist ülkelerin kredileri, kamu sektörüne vermeleridir. Bugün Dünya Bankası, AID gibi emperyalist kredi kurumları tarafından açılan kredilerin şartları ile sosyalist ülkelerin açtıkları kredilerin şartlarını karşılaştırmak aradaki farkı görmek ve göstermek için yeterlidir. Emperyalist tekeller kredi kuruluşları, kredilerin özel sektöre verilmesini şart koşmakta, yatırımı yapacak yerli ve özellikle yabancı tekellerin (firmaların) adlarını bile tesbit etme hakkını kendine almaktadır.

Üçüncü özellik ise kredi faizlerinde ve ödeme şeklinde ortaya çıkıyor. Sosyalist ülkeler son derece düşük faizli kredi açmaktadırlar. Üstelik ödemenin çoğu zaman aynı (mal karşılığı) olmasını kabul etmekte, hatta bunu şart koşmaktadır. Çoğu zaman kredi karşılığı ödemelerde kullanılan mallar da, geri kalmış ülkenin tarım ürünleri ya da emperyalist pazarlarda satış olanağı bulunamayan mallar olmaktadır.

Bunlar kredilerin niteliği ve amacı üzerine söylenmesi gerekenler. Bir de konunun siyasal değerlendirilmesi var. MC Hükümeti, içine düştüğü ve Amerikan silah ambargosu ve askerî yardımın kesilmesi ile daha da yoğunlaşan boğuntuyu atlatabileceğini «sapatla-

mak (!)» için Sovyet kredisi hakkında yanlış bilgiler yayma yoluna gitmiştir. Misyonları uluslararası işçi sınıfı hareketini bölmek ve proletaryanın enternasyonal dayanışmasını kırmak olan sosyalizm düşmanı bir grup ise «ne Amerikan çizmesi, ne Rus çizmesi» yollu şoven sloganlarla ortaya çıkmış ve Milliyetçi Cephe gibi faşist özelemleri açık, emperyalizme bağımlılığı tescilli bir hükümete, Sovyetler Birliği'nin 10 milyar lirahak kredi açarak ve bu faşist özelemlerle hükümetin ömrünü uzatarak, Türkiye proletaryasına ve bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine «ket» vurduğunu iddia etmiştir.

Oysa, olayı sadece Babıali basının kupürlerinden takip edenler dahi bu iddiaya gülp geçmek için yeterli veriye sahiptiler. 10 milyarlık Sovyetler Birliği kredisi bilindiği gibi Seydişehir Alimünyum tesislerinin tevsi (genişletilmesi), İskenderun Demir Çelik Fabrikasının üretim kapasitesinin artırılarak 4 milyon tona çıkarılması, Çanakkale'nin Çan, Bursa'nın Orhanlı ilçelerinde linyit ile çalışan termik elektrik santrallerinin kurulması için verilmiştir. Yani, bu krediler öyle «har vurup harman savrulacak» nakitler değil, aynı ve uzun vadeli yatırımlardır.

Bunlar geniş çaplı ve Türkiye'nin emperyalist bağımlılıktan kurtulmasına bir yönden katkıda bulunacak projelerdir. Daha da önemlisi, bu projelerin gerçekleşip Türkiye ekonomisindeki «olumlu» katkılarının ortaya çıkması, öyle MC Hükümeti gibi diken üstünde duran, ömrü koalisyon ortakları arasındaki pamuk ipiği pazarlıklara bağlı bir hükümet süresince de olmayacaktır. Bu anlamda Sovyet kredisinin MC Hükümetinin rahat bir soluk almasını sağlaması mümkün değildir ve zaten bu amaçla da verilmemiştir. Bu türden kredi ve yardımlarda olduğu gibi, bunlar da MC'yi kurtarma kredileri değil, halktan halka uzun vadeli ve temel katkılardır.

Sosyalist ülkelerin verdikleri kredilerle geri kalmış ülkelerde kurulan sanayi tesisleri, özünde emperyalist metropollerde bir fabrikanın kapanması anlamına gelir. Sosyalist ülkelerin bu tür kredi yardımları, doğrudan doğruya emperyalizmin can damarlarını tıkamakta katkıda olmakta; onun varlığını sürdürmesini için gittikçe artarak sürmesi gereken sermaye ihracını bir ölçüde engellemektedir.

Sovyet yardımı konusunda, gerek sermaye ve MC Hükümeti kanadından, gerekse onlarla aynı hedefe yönelen işçi sınıfına ihanet çizgilerinden gelip, özünde aynı noktada birleşen yanlış bilgi ve propagandaları açığa çıkarmak, gerçekleri halkımıza anlatmak görevimizdir.

TSİP GENEL BAŞKANI AHMET KAÇMAZ'IN

Kıbrıs olaylarının birinci yılında basına verdiği demeç

«Sampson darbesinin ardından Kıbrıs'a yapılan çıkartmadan bu yana bir yıl geçti. Bir yıldan bu yana, Türkiye emekçi halkı, Yunanistan ve Kıbrıs emekçi halkları, büyük sorunlarla karşı karşıyadırlar. Akdeniz'in bu bölgesinde emperyalist mihrakların ve egemen güçlerin çeşitli kışkırtmaları, emperyalizme yeni mevziler sağlamayı ve emekçi halkları birbirine düşman etmeyi, dikkatleri dış sorunlara çekerek sınıf mücadelesini geriletmeyi amaçlamaktadır.

«Taviz» sözünden geçilmediği, ortalığın toz dumana boğulduğu şu günlerde, egemen güçlerin, Türkiye emekçi halkının ve Kıbrıs emekçi halkının sırtından, emperyalizme, özelikle de ABD emperyalizmine vermiş oldukları en büyük taviz, Kıbrıs'ta bir yıldan beri geliştirilen durum ve Kıbrıs'ın bağımsızlığının sona erdirilmesi olmuştur. Bundan en fazla yararlananların, başta ABD emperyalizmi olmak üzere tüm emperyalist kamp olduğu unutulmamalıdır. Kıbrıs'ta ABD'nin planı, bir yıldan bu yana gelişen olaylarla büyük ölçüde gerçekleşmiştir. Buna karşılık işçi sınıfı ve emekçi sınıflar, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ta, şoven düşmanlıkların yaygınlaştırılmasıyla, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelelerinin geciktirilmesinden, baskıdan ve sıkıntıdan başka birşey kazanmamışlardır.

Bugün Türkiye egemen sınıfların izledikleri ve MC hükümetinde büsbütün somutlaşan Kıbrıs politikası, egemen güçlerin kendi yarattıkları cadı kazanının kapağını bir türlü kapatamamalarının da örneğini vermektedir. İçine düştükleri çıkmazdan kurtulmak için, çıkar yolu emekçi halklar arasında, çeşitli propagandalarla ve özellikle emperyalist mihrakların oyunlarıyla düşmanlıklar kışkırtmakta bulan Türkiye ve Yunanistan egemen sınıfları, şoven propagandalarını bir yıldan bu yana sürekli artırmışlardır.

Uzun süreler birlikte kardeşçe yaşamış olan Kıbrıs halkının, bugün içinde bulunduğu durum ve vardığı nokta, emperyalist güçlerin ve yerli egemen sınıfların bu halk düşmanı çabalarının bir sonucudur.

Doğu Akdeniz'de ve Kıbrıs'ta barışın yerleşmesi ve emekçi halkların mutluluğu için tek ve gerçek çözüm: «bütün üslerden ve yabancı askerlerden arınmış, kendi kaderini kendisi tayin edecek olan, özgür, tam bağımsız ve demokratik Kıbrıs'tır.»

Başyazı

Bağımsızlık emperyalizmden bağımsızlaşmak demektir.

Emperyalizm günümüzde dünya çapında büyük darbeler yemektedir. Dünyanın dört bir yanında bağımsızlık ve sosyalizm mücadeleleri insanlık tarihine büyük zaferler kaydetmektedir. Emperyalizm, bu gelişmeler karşısında çaresiz kalmaktadır.

Anti-emperyalist mücadele, ülkemizde de, elverişli gelişme şartlarına sahiptir. Kıbrıs olayları, bunu izleyen silah ambargosu (ABD emperyalizminin yerli egemen sınıfları eski şartlarla silahlandırmaya bir süre ara vermesi) mevcut iktidarın bu durum karşısında aldığı burjuva tavrı, bütün bu olaylar emperyalizmin ve işbirlikçilerinin gerçek yüzlerinin emekçi halkımız tarafından kavranmasına dolaylı da olsa bir ölçüde katkıda bulunmuştur. Mevcut propaganda imkânlarını en iyi şekilde kullanma çabasında ve görevinde olan sosyalistler anti-emperyalist bilinci ve mücadeleyi yoğunlaştırmakta, sürdürmekte, güçlendirmektedirler.

Türkiye'nin NATO'dan çıkması, ikili anlaşmalara son verilmesi gerektiği, ABD emperyalizminin Türkiye'ye hiçbir konuda yardımcı olmayacağı, artık küçük burjuva ilerici bir yana burjuva aydınları tarafından bile savunulur olmaktadır.

Bu şartlarda emperyalistler ve varlıkları emperyalizmin Türkiye'deki varlığına sıkı sıkıya bağlı olan ülke içindeki ortakları Bağımsızlık mücadelesini sap tırmak için her türlü çabayı göstermektedirler. Burjuvazinin en «ilkel» kesimleri «Amerika olmazsa, Türkiye mahvolur» edebiyatını sürdürürken reformist çevreler «Emperyalizmle en usta pazarlığı biz yaparız, onun için bizi iktidara getirin» demekte, küçük burjuva milliyetçileri ise soyut bir bağımsızlığın propagandasını yapmakta, bağımsızlığın kazanılmasından sonraki «ilk günde» neler yapılacağı konusunda hiçbir şey önermemektedirler.

Bağımsızlık mücadelesini yolundan saptırmada egemen sınıfların çabalarına en büyük yardımda bulunanlar da şüphesiz ülkemizdeki «Maocu grupçuklar» olmaktadır.

Bunlar bağımsızlığın emperyalizmden bağımsızlaşma demek olduğunu, işçi sınıfı sosyalistlerinin, sosyalizme geçiş olanakları yaratmayan bir bağımsızlığı gerçek bağımsızlık saymadıklarını ve dünya çapında halkların bağımsızlığının en büyük garantisinin proletaryanın uluslararası gücü olduğunu kabul etmemekte ve bu gerçekleri gizleyip saptırarak, emperyalizmin çıkarlarını savunmak için çalışmaktadırlar.

Son olarak sokaklara boy boy yazılan yazılarda, en şoven ağızlarla «Ne Amerikan ne Rus çizmesi, emekçi halkın bağımsız Türkiye» şeklinde en yoğun bir milliyetçi propaganda yapmaktadırlar. Elli yıldır egemen sınıflar tarafından ağızlarında sakız edilen ve anti-komünizmle eş anlama gelen Sovyet düşmanlığı, şimdi de artık, egemen sınıflara yardımcı olarak bozguncular kanalıyla sürdürülmektedir. Burjuvazinin keyfine ise diyecek yoktur.

Sosyalist ülkeler bağımsızlık mücadelesi veren bütün halkların en yakın müttefiğidir. Sosyalizmi emperyalizm gibi halkların düşmanı, istilacı ve saldırgan göstermek, emperyalizmi savunmaktan başka bir anlama gelmez. Sosyalistler, emperyalizmin sömürsüz altında olan ülkelerin, bu sömürüden kurtulma mücadelesi veren ülkelerin, genç devletlerin, kısaca bütün «üçüncü dünya» ülkelerinin her zaman sosyalist ülkelerle iyi ilişkiler kurmalarını savunurlar. Çünkü sosyalist ülkelerle kurulan iyi ilişkiler, emperyalizmin sömürsüzünden kurtulmada, gerçek bağımsızlığı kazanmada bu ülkelere yardımcı olur.

Öte yandan anti-Sovyet propaganda cephesine gönüllü yazılan bozguncular sadece bağımsızlık mücadelesini saptırmaya değil, sosyalist mücadelenin (Devamı 10. Sayfada)

Uzayda buluşma sosyalist sistemin zaferidir.

tiği sadece «ders» olarak kitap sayfalarından ezberlemiş, asla hayata geçiremeyenler için parlak, esprili, rahatlatıcı, aydınca yorum tarzları. Ama somut gerçekle uyumlayan, küçük burjuva bakış açısını yansıtan yorum tarzları...

İşçi sınıfının bakış açısından bakarsak, Sovyet kozmonotları ve Amerikalı astronotların uzayda gerçekleştirdikleri uzay araçlarının kenetlenmesi olayı, ne «süper güçler» ne de «konverjans» meselesi değil, sosyalizmin gücünün, sosyalist sistemin aştığı yol ve vardığı noktanın somutlanmasıdır. Özellikle de sosyalist sistemin gücünden doğan ve kapitalist sisteme bu gücün dayattığı detant politikasının bir sonucudur.

Mesele, bir yanda burjuva ideoloğlarının ve siyasetçilerinin; öte yanda işçi sınıfının uluslararası birliğini ve sosyalist sistemin gücünü inkâr eden sözde sol, özde işçi sınıfı düşmanı çizgilerin propagandasını yaptıkları gibi, iki «süper güç» meselesi değildir. Ortada, gün geçtikçe gerileyen emperyalist kapitalist sistem ve onun adeta sembolü haline gelmiş olan ABD ile, her geçen gün dünyanın dört bir yanında biraz daha güçlenen yeni mevziler kazanan, dev bir teknolojik - bilimsel gelişmeyi gerçekleştirmiş bulunan sosyalist sistem vardır. Ve bugün artık dünya, iddia ettikleri gibi iki süper

güç arasında falan değil, gelişen ile cürüyen, ölüme gidenle her gün biraz daha güçlü yeniden doğan, yıkılanla yükselen arasında diyalektik bir ilişkiye sahne olmaktadır.

Uzay'da ABD ve Sovyet uzay araçlarının kenetlenmesi, teknolojinin vardığı en üst noktayı gösteren ve gerektiren bu ortak teknolojik hamle, sosyalist sistemin gelişmesinin, gücünün, emperyalist sisteme dayattığı bir olgudur. Uzay'da «el sıkışma» olayı, ne ABD'nin barışseverliğinin, ne de iki «dev» arasındaki dünyanın sırtından bir uzlaşmanın sonucu değil, sosyalist sistemin gücünün ve kapitalist sistemi vardığı, çektiği noktanın bir sonucudur. Ortada, burjuva ideoloğlarının hayal etmeye ve kitlelere hayal ettirmeye çalıştıkları gibi, kapitalizmin sola, sosyalizmin sağa doğru kayması, ilerde bir noktada birleşebilme ihtimali değil, sosyalizmin giderek güçlenmesi, kendi yolunda daha hızlı ilerlemesi ve kapitalizmin gerilemesi olayı vardır. Eğer kapitalist sistem içinde işçi sınıfına ve emekçi kitlelere verilen bazı küçük tavizler, sosyal demokrat uygulamalar sola açılma sayılıyorsa, bütün bunlar da yine işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin mücadelesi sonucunda ve yine sosyalist sistemin varlığı ve gücünün etkisiyle kazanılmış, söke söke alınmış haklardır. Detant ve de-

tant içinde yer alan politikalar «sağa açılma» sayılıyorsa, bu da tam tersi, sosyalizmin ilerlemesinin, kökleşmesinin, kapitalist sistem karşısında güçlenmesinin ve bu yumuşamadan kaybedecek birşeyinin kalmamasının, aksine, detantın dünyanın dört bir yanında sosyalizmin yeni adımlar atmasına geniş kapsamlı ve dünya çapında, uzun vadeli bir politika ile imkân sağlanmasının belirtisidir.

Uzayda buluşma olayı, öte yandan, marksizmin öndeyilerinin, sosyalizmin biliminin de bir zaferi sayılmaktadır. Üretici güçlerin gelişmesinin sosyal ilişkileri zorlamasının en somut bir örneğidir bu.

Kısaca çağımızda olayları yorumlayabilmek için işçi sınıfının bakış açısından başka doğru anahtar yoktur. Arada, ortada kalan bakış açıları ve yorumlar, eninde sonunda burjuva ideoloğlarının çizgileriyle birleşir, küçük burjuva milliyetçiliğinin kucağına düşer. Masum görünen bir karikatür, bir fıkracık, sorunlara burjuva bakış açısından bakmanın ve sapmaların tohumlarını saklayabilir.

İnsanın eseri olan teknolojik gelişme, insanlığın gelişmesi adına son derece büyük ve heyecan verici sayılabilecek olan uzayda kenetlenme olayı, aslında sosyalizmin ilerlemesi, sosyalist sistemin güçlenmesi ve marksizmin doğrulanması adına selâmlanacak bir olaydır.

Günlerden beri, sağcı solcusu, ilerici si gerici ile bütün basını ve dünya kamuoyunu ilgilendiren «Uzay'da buluşma», çeşitli yorumlara konu oldu.

Özellikle karikatürlere, fıkralara, yorumlara yansyan ve burjuva düşünceyle küçük burjuva ilericiğinin birleştikleri bakış açısı; olayı, iki «süper devlet» in dünyada çarpışıp dururken uzayda birleşmeleri, açlığa mahkûm olan bir dünyada, iki büyüğün bunca masrafla uzayda buluşmaları olarak yorumlamaktı.

Aynı çizgiden ve sınıfsal açıdan kaynaklanan bir diğer yaygın yorum ise, şimdilerde «konverjans» teorisi diye bir de ad verilen bakış açıydı: Yani, kapitalist dünya biraz sola doğru gidecek, sosyalist dünya biraz sağa çekilecek ve böylece belli bir «orta nokta» da buluşacak...

Meselelere işçi sınıfı açısından bakmaya alışmamış kafalar için ve diyalek-

Izmir'de «faşizan baskıları protesto» mitingi provokatörlerce dağıtıldı

Izmir'de uzun süreden beri sürdürülen demokratik kuruluşlar arasındaki «eylem birliği» çalışmalarını sonucunda yapılması kararlaştırılan «Faşizan Baskıları Protesto» mitingi, PDA'cı provokatörlerin (AYDINLIK ve HALKIN SESİ dergilerinin yayıncıları) çabaları sonucu dağıtılmıştır.

Aralarında TSİP İzmir İl Merkezi'nin de bulunduğu ve 34 kuruluşun katıldığı eylem birliği sonucunda, PDA'cılar da oylarıyla seçilen ve tüm eylemleri yürütmekle yükümlü üst komitenin aldığı kararlara, «EGE DEVRİMCİ BİRLİĞİ» ve yan kuruluşları uymamakta direnmislerdir. Miting öncesi komitenin aldığı karar gereğince bastırılan ve tüm kuruluşlarca afişlenmesi karara bağlanan çağrı afişlerinin altında, (miting gününe kadar afiş için izin alınamaması zorunluluğundan ötürü) TSİP mühürünün bulunması bahanesiyle, bu afişler PDA'cılar tarafından yapıştirilmayarak iade edilmiştir. Fakat, tertip komitesinin kuruluşlara yazı yazmak üzere verdiği yağlı boyalar ise iade edilmeyip, sosyalist ve demokrat kuruluşların katkılarıyla alınan boyalarla sokaklara, bu kuruluş tarafından, sosyalist ülkelere dünya proleteryanına küfreden, ve «işçilerin birliği halkların kardeşliği» ilkesini ayaklar altına alan «NE AMERİKA NE RUSYA — NE AMERİKAN ÇİZMESİ, NE RUS ÇİZMESİ — KAHROLSUN İKİ SÜPER DEVLET — BLOKSUZ TÜRKİYE» gibi faşistlerin kullandığı sloganlar yazılmıştır...

Miting günü, miting komitesinin EGE - D.G.B.'ye giderek, bu tür pankart ve sloganlarla mitinge gelindiği taktirde miting iptal edileceğini bildirmesine rağmen miting alanına yine aynı sloganlarla gelen 50 kişilik provokatörler grubu, komitenin ve tüm görevlilerin sürekli uyarılarına rağmen mitingin dağılması bahasına «soven - milliyetçi» pankart ve sloganları taşıyıp haykıracaklarını belirtmiştir.

Mitinge katılan binlerce işçinin şiddetli protestosunu üzerine çeken grupçuk, yürüyüşün toplanma yerinde kavga ve olay çıkarmak istemelerine rağmen, kendileri dışındaki tüm kuruluşların ittifakıyla mitingin dağılması ve provokatörlerin oyunlarına ge-

linmemesi kararı alınmıştır. Bunun üzerine İzmir'de faşistlerin bile bugüne kadar dağıtmayı başaramadıkları sosyalistlerin mitingi böylece ilk kez PDA'cılar tarafından provoke edilerek dağıtılmıştır. Komitenin mitingi başlamadan dağıtmak zorunda kalmasından sonra, yürümeye kalkışan 50 kişilik işçi sınıfı düşmanı grupçuk, sosyalistleri polislere şikâyet ederek, polisin bu konudaki sorusuna aynen: «Biz Rusya'ya karşıyız, bunlar ise, Rusya'yı istiyorlar, ondan anlaşılmadık» türünden ihbarda bulunmuşlardır...

Gelişen işçi sınıfı hareketi, HALKIN SESİ sapıklarına elbette gereken devrimci cevabı verecek, layık oldukları tarihin çöplüğüne atacaktır!...

Bu olay üzerine Türkiye Sosyalist İşçi Partisi İzmir Merkez İlçe örgütü aşağıdaki şu bildiri yayınlamıştır:

KARDEŞLER...

19 Temmuz 1975 Cumartesi günü TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ'nin de içinde bulunduğu 34 sendika, parti ve demokratik kuruluşun katıldığı, «FAŞİZAN BASKILARI PROTESTO» yürüyüşü ve mitingi tertiplenmiştir. Amaç, son günlerde yoğunlaşan faşist saldırıları protesto etmektir. Amaç bu baskıyı yapanların arkalarında kimlerin olduğunu sergilemektir. Yine, amacımız emperyalizmin, uluslararası sermayenin (ABD - AET - JAPON) ve yerli ortaklarının ülkemizdeki baskı ve tahakkümünü sergilemektir.

Emperyalizmi ve faşizmi protesto etmek için binlerce işçi, emekçi, yurtsever dün Basmane'de toplanmasına rağmen miting yapılamadı.

Çünkü amaç emperyalizme ve faşizme karşı olanların birliğiydi. Fakat, mitinge katılan «Ege Devrimci Gençlik Birliği (ki bunların yayın organı HALKIN SESİ ve AYDINLIK adlı bozguncu gazetelerdir) mitingin dağılmasına yol açmıştır. Ki, bu görüşün savunucuları SOSYALİST MASKESİ altında Sosyalist Ülkeler'e küfrederek, Uluslararası İşçi Sınıfını bölerek, Sosyalist Ülkeler'i birbirine düşürmek

istemektedirler. Hakim sınıfların Anti-Sovyet propagandasını ağızlarına sakız ederek, işçi sınıfının ve emekçi halkın emperyalizme karşı, faşizme karşı, kapitalizme karşı mücadelesini ZAYIFLATMAK amacıyla burjuvaların, patronların ağızlarıyla konuşmaktadırlar. 33 Parti, sendika ve demokratik kuruluşun ortak olarak aldığı karara uymayan, kendilerine defalarca ikaz edildiği halde Sosyalist Ülkeler'e karşı «pankartları» taşımakta ısrar eden bir grup, ülkemizdeki faşist komandoların sermaye partilerinin ağızıyla konuşmakta, grev kıran paralı uşaklar gibi, sosyalist mücadelenin ve eylemlerin DAĞILMASINA, ZAYIFLAMASINA yolaçmaktadırlar. Miting esnasında, tertip komitesinin defalarca ikazına rağmen Dünya İşçi Sınıfı Hareketine KÜFREDEN ve bölmeye çalışan pankartları (tıpkı faşist komandolar gibi, patron gazeteleri gibi) indirmemişlerdir. Biz, bunların amacının şu olduğunu anladık: «Gayeleri, miting alanına gelen bütün faşizme ve emperyalizme karşı olan, geniş topluluğu kavga çıkararak provokasyona (oyuna) getirip dağıtmak Sosyalist Hareketi küçük düşürmek idi.» Orada bulunan tüm ilerici, demokrat ve sosyalistler bu eylem kırıcı, MÜCADELE BOZGUNCULARININ oyununa gelmemek için bu KÜÇÜK BURJUVA BOZGUNCULARINA karşı İŞÇİ SINIFININ SABRİYLA, işçi sınıfının uzun vadeli gerçek çıkarları için mitingin ertelenmesine karar verdiler.

İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİ HALKIMIZ BU YANLIŞ ÇİZGİYİ İYİ TANIMALIDIR...

Bunlar halkımızın İŞ - EKMEK - HÜRRİYET kavgasının KARŞISINDADIRLAR!...

Bunlar İŞÇİ SINIFI ve EMEKÇİ HALKIN İKTİDARINA KARŞIDIRLAR!...

Bunlar İŞÇİ SINIFI SOSYALİZMİNE KARŞIDIRLAR!...

Biz, Parti olarak 33 kuruluşun ortak olarak mitingin dağılması kararına uyduk. Zira, biz İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİNİ BOZAN KİŞİLERLE BERABER YÜRÜYEMEYİZ. Biz Sosyalizme KÜFREDEN (Devamı 10. Sayfada)

MC Hükümeti ve sermayenin yalpalayan tercihleri

Milliyetçi Cephe Hükümeti dördüncü ayını doldurmak üzere. Ancak kurulduğu günlerdekinden bile daha sallantılı. Geniş halk kitlelerine ucuzluk getireceği, yeni ve geniş istihdam olanakları yaratacağına ilişkin vaatlerinin «yutturmaca» olduğu hem kitleler, hem de MC'yi destekleyen çevreler tarafından biliniyordu. Ancak tekeli sermayenin bazı kısa vadeli taleplerine çözüm getirmesi, sermaye çevreleri tarafından bekleniyordu. Demirel hükümeti bunu da «tamamlayacak» güçten yoksun olduğunu gösterdi. Gittikçe hızlanan bir şekilde MHP'nin faşist komando sürülerine ve saldırılarına, en önemlisi de «devlet olanaklarından yararlanarak» örgütlenmelerine yeşil ışık yakılmasının temelinde bu yatıyor. Keza önce CGP, sonra AP kanadından sistemli bir şekilde yayılan MSP'nin koalisyon ortağı olarak «çekilmez hale geldiğine» ilişkin haberlerin de sebebi bu.

MC Hükümetinin kuruluşu sırasında, MC'ye en açık destek, tekeli sermayenin Çukurova ve İzmir gruplarından gelmişti. Hatta MC için «Çukurova'nın hükümeti» deyimi bile kullanılmıştı. Nitekim Demirel Hükümeti de işbaşına gelir gelmez başta Çukurovalı'lar olmak üzere tekeli sermayenin acil çözüm bekleyen sorunlarına eğilmişti.

Bunun ilk adımı birikmiş pamuk stoklarının eritilmesi için alınacak tedbirlerdi. Ağırbaşlı olarak Çukurovalı sanayicilerin «sorunu» olan ve miktarı 600 bin tona, mali portesi 6 milyar liraya ulaşan pamuk stoklarının, dünya ihraç fiyatları üzerinden tekstil sanayicilerine devri karara bağlandı. Bu açıkça, hükümetin 18,75'e mal ettiği pamukları, 8-10 liradan gene yerli tekstil sanayicilerine verilmesi demektir. Aradaki fark devlet sübvansiyonu ile karşılanacaktı. MC bununla da yetinmedi ve yerli tekstil sanayicilerinin pamuktan elde edecekleri pamuk ipliği ihracatında yüzde 25 oranındaki vergi iadesini yüzde 30'a yükseltti.

Ardından 3 milyar liraya yakın yeni kredi olanağı için hazine imkânlarını «hunharca» zorladı. Gübre fiyatları indirimi ile görünüşte köylülere, özünde kapitalist tarım işletmelerinin sahibi olan büyük çiftçilere yaranma hesabı yaptı.

Ardından bankaların orta vadeli kredilerde, Merkez Bankasına göstermek zorunda oldukları yüzde 30'luk karşılığı «sıfır» a indirerek, orta vadeli kredilerdeki tekellerin sıkıntısını bir ölçüde halletti.

Bitmedi : Buğday taban fiyatlarını bir önceki yıla göre sadece yüzde 6 oranında yükselterek, özeti «tarımdan sanayie kaynak aktarma» olan bir ekonomi siyasetini uygulayacağını gösterdi.

MC'nin dört aylık ekonomik icraatının (!) özeti bu. Ancak yetmemiştir. Tekelcilerin «acil çözüm bekleyen» sorunları

aşında, gelgeç (palyatif) tedbirlerle geçiştirilemeyecek kadar derindir ve en önemlisi, kapitalist sistemin içine yuvarlandığı bunalımın uzantısıdır.

Nitekim yok pahasına devralınmış pamuklardan üretilmekte olan pamuk iplikleri yüzde 30'u bulan astronomik vergi iadesine rağmen Avrupa ve özellikle AET pazarlarında satılmamıştır. İngiltere, Türkiye'den gelecek pamuk ve pamuklu mamullere uyguladığı ambargoyu gevşetmemiştir bile. Diğer AET ülkeleri, kendi pazarlarında «damping» yapılmasına «dur» demişlerdir.

Üstelik hükümet programında «soğuk» davranılan AET'de bu gelişmeler olurken, Demirel'in «sadakat cezalandırılmaz» çığıklarına rağmen ABD ambargo kararında direnmekte ve Kongre, Ford - Kissinger arasındaki danışıklı döğüş siyasi manevralarla MC'yi oyalamaktadır. Bu oyalama, MC'nin her gün biraz daha köşeye sıkışmasından öte sonuç vermemektedir.

İran'la kurulmak istenen ekonomik ilişkiler ister istemez proje safhasındadır ve MC'nin pamuk ipliğine bağlı siyasi iktidarını ömürlü kılabilecek durumda değildir. Diğer Ortadoğu ülkeleri ile kurulmak istenen ilişkiler, Erbakan'ın «İslami» etkileme gayretlerine rağmen ters yüz edilmiştir. Aynı ilişki kurma denemelerinin bir parçası olan Denktaş'ın Ortadoğu gezisi ise «fiyasko» değilse bile «göstermelik» sonuçlarla bitmiştir.

Yukarıda bölük pörçük sergilenen tablo, tekeli sermayenin bir kesiminin bile artık MC hükümetine yavaş yavaş dirsek çevirmesine yetecektir.

Nitekim gelişmeler ve belirtiler de bunu doğrulamaktadır. Tekelcilerin İstanbul kesimi diye adlandırılan ve ağırlıklarını Koç - Eczacıbaşı - Tekfen üçgeninin çektiği finans grupları zaten baştan beri MC hükümetine «hayırhah» davranmamışlardır. Çukurovalılar ise son haftalarda «daha soğuk» bir tavır takınmaktadırlar. Türkiye Sanayi ve Ticaret Odaları Başkanlar Kurulu Başkanı (gayri resmi bir organdır bu) Sakıp Sabancı, Ankara toplantısında, hükümetin, sanayicilerin sorunlarına «yeterli şekilde cevap veremediğini» açıkça ifade etmiştir. Keza MC'nin en azgın savunucusu olan İzmir'li finans grupları da kredi tıkanıklığının (alınan tedbirlere) rağmen açılmadığını ifade etmektedirler.

Bunlar resmi yansımalar. Bir de gayri resmi yanı var. Tekelciler MC hükümetinde MHP ve özellikle MSP'nin devlet cihazının muhtelif kademelerine kadro yerleştirme operasyonlarından şikâyetçidirler. Keza MSP'nin ekonomi politikası ile tekellerin çıkarları «her zaman» çakışmamaktadır. Sözelimi motor sanayii projesinde tekellerin projeleri ile MSP projesi arasında çok köklü ayrımlar vardır ve bu konuda MSP'nin tekel dışı sermaye çıkarlarını savunan kesimleri öne çıkmıştır.

MHP'li faşist komando militanların (!) saldırıları ise bekleneni vermek şöyle dursun, «istikrar» düşkünü tekeller için kaygı verici yanlar da taşımaya başlamıştır.

Bu durumda tekeller iki alternatifle karşı karşıya görünmektedirler. Birincisi ve çok zayıf olanı : «Memleketin içinde

bulunduğu özel şartlar muvacehesinde, bir kârdiş zavgasına meydan vermemek maksadıyla, müdahale etme zarureti doğmuştur...» diye başlayan radyo anonslarıdır. Ama, şimdilik Türkiye'nin iç ve dış şartları bunu, bir «tehdit» olmaktan öteye geçiremeyecek durumdadır ve tekeli mihrakların da, şimdilik en son ve tercih edilmeyen alternatifidir bu. Nitekim bu «tehdit» sık tekrarlanmamaktadır.

İkincisi ise tekellerin 1973 seçimlerinden sonra önce sürdürdükleri, aşıldığı çözüm olarak gördükleri CHP - AP koalisyonudur. Tekellerin sözcülüğünü üstlenmiş büyük tiraj gazeteleri bu temayı işlemeğe başlamışlardır bile.

Ancak bu siyasi birleşimin, Demirel için «silinme» tehlikesi taşıdığı açıktır. AP'nin siyaset sahnesinden silinmesine karar vermedikçe tekellerin bu alternatifinin hayata geçmesi ihtimali oldukça zayıftır. Üstelik de böyle bir koalisyonu CHP tabanına ve CHP'li seçmen kitesine kabul ettirmek de oldukça güçtür.

Geriye kala kala Türkiye ve tekeli sermayesinin uzun vadeli tercihi olarak nitelenen sosyal demokrat çizgi ve CHP iktidarı kalıyor ki bunun anlamı bir erken seçim demektir. Sakarya Belediye seçimlerinde elde ettiği «morale» Demirel'in de bu çözüme «hayırhah» olduğu söylenmektedir. CHP'nin ise uzun süredir savunduğu bir çözümdür bu.

Bunlar kabaca yapılmış bir durum tesbitinden sonra öne sürülebilecek ihtimaller. Hangisinin kesinlik kazanacağı ise önümüzdeki haftaların gelişmeleri içinde ortaya çıkacaktır.

Kars ve yöresinde, faşistler, devrimcilerden her gün yeni bir tokat yiyor

Kars ve yöresindeki ilçe ve illerde, ilericilerin devrimcilerin gücü ve birliği her geçen gün daha da pekişerek gelişmektedir. Faşist komando sürülerinin karargâhlarından sayılan bu ilimizde halkımızın, faşistlere karşı tavrı da, aynı gelişmenin doğal uzantısı olarak sertleşmektedir. Daha dün kadar Kars caddelerinde, Ardahan sokaklarında kol geçen faşist komandolar, bugün her saldırı denemelerinde arkalarına bile bakmadan kaçmak zorunda kalmıyorlar. Sığındıkları yerden, jandarma himayesinde şehirleri terk edip kendilerini ancak böyle kurtarabiliyorlar.

Nitekim 16 Temmuz günü Kars'taki bir kaç çapulcu - faşist komando KİTLE Gazetesinin Kars bürosunu basmaya kalkıştılar. Ancak KİTLE bürosunda bulunan devrimciler bu sürüyü arkalarına bile bakmadan kaçmak zorunda bırakmadılar. Ardından yeni kışkırtmalarla azmış ve yeni takviyelerle kalabalıklaşmış olan 50-60 faşist, KİTLE bürosunun çevresinde toplandılar. Polis cipleri ise müdahale etmeden çevrede dolanmaya başladı. Saldırımın patlak vermesine az kala, sayıları 100'ü aşan devrimci, bir anda KİTLE bürosuna geldi. Tabii faşistlere kalan da bir kere daha kaçmak oldu. Bu devrimci dayanışma, Kars'ta demokratik güçlerin ve sosyalistlerin göçbirliğinin sağlanması yolundaki gelişmelerin somut belirtisi olarak değerlendirilmelidir.

Faşist sürüler karşısında, devrimcilerin ve halkın kararlılıkla dikilmesi, sadece Kars'a mahsus kalmadı. Ardahan'da faşist bir dernek kurmak üzere, yerli faşistlere akıldanelik etmek için Kars'tan gelen üç elebaşı - faşist, önce sert bir ihtar aldılar. Ardahanlı ilericiler, devrimciler, sosyalistler

bu faşist köpeklere şehri terketmelerini söylediler. Faşistler bunu dinlemeyince cevap sert oldu. Olay çıkartmaya çalışan faşistler güçbelâ İş Bankası binasına sığındılar. Oradan da jandarma himayesinde şehir dışına çıkarıldılar.

Ağrı'da ise, ırkçı - ayrımcı bir politika yürüten mihrakların örgütlediği ve kışkırttığı faşist sürüleri, şehir meydanında mükemmel bir meydan sopası yiyip, hakkettikleri cevabı aldılar. 9-10 kişiyi geçmeyen komando sürüleri şehrin göbeğinde halka, devrimcilere taşlarla saldırdılar. Ancak devrimciler kısa sürede toplamp kenetlendiler. Ondan sonra sıra faşistlere layık oldukları dersi vermeğe gelmişti. Meydan sopası yiyen faşistleri, devrimcilerin elinden polis kurtardı. Taşlı saldırının faşistlerce başlatıldığı, bütün halkın gözleri önünde cereyan etmiş inkâr kabul etmez bir durumdu. Buna rağmen polis bir devrimciyi gözaltına aldı. Ancak mahkeme ertesi sabah bu arkadaşımızı serbest bıraktı.

Devrimciler kenetlendikçe, disiplinli ve giderek örgütlü mücadele bilincini geliştirdikçe faşist sürülerin etkisizleştirilmesi çok çok kolay olmaktadır. Kars'ta, Ardahan'da, Ağrı'da devrimcilerin önünde pek büyük sorunlar bulunmamaktadır. Bunlarla başedebilmenin yolu da birlik ve örgütlülüğünden geçecektir. Bu açıdan, Ardahan'da kurulan Ardahan Kültür Derneği sevindirici bir adımdır. Tabii mücadelenin büyüklüğü karşısında küçük ve yetersiz bir adım, ama yine de bir adım, ileri bir adım...

Kars, Ardahan ve çevresindeki olaylar, faşist saldırganlara ders olacak, düşündürecek niteliktedir.

İlerici, demokrat, devrimci güçler açısından önemli bir sınav olmuştur.

ilke
AYLIK İNCELEME YORUM BELGE DERGİSİ

- PROGRAM MESELESİ
- R.S.D.I.P nin 1903 PROGRAMI
- 1899 PROGRAM TASLAĞI
- KÖYLÜLÜK MESELESİ II
- SOSYAL DEMOKRASİ VE KÖYLÜLÜK SORUNU/Lenin

İstanbul-Ağustos 1975-1981

Dünya sosyalist hareketi tarihsel gelişimi ve günümüzdeki varlığı

● Dünya sosyalist hareketi, bütün ülkelerin örgütlü işçi sınıfı hareketlerinin bütünüdür. Her ülkenin öncü sosyalist partisi, dünya sosyalist hareketinin tamamlayıcı parçası, bir bileşkenidir. Dünya sosyalist hareketi bu yüzden uluslararası işçi sınıfı hareketinin öncüsüdür.

● Dünya sosyalist hareketi işçi sınıfının bilimini yalnızca diğer emekçi sınıfların çıkarları için değil, aynı zamanda ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelesinin çıkarlarıyla da bağlar, onların mücadelelerinin başarısı için de çalışır. Bu yüzden kalıcı başarılar, sosyalistlerin öncülüğündeki ulusal kurtuluş mücadelelerine özgüdür.

Günümüzde tarihin gelişimini belirleyen, dünyadaki bütün ilerici güçleri yönlendiren güç, dünya sosyalist hareketidir; örgütlü proletaryanın uluslararası mücadelesidir. Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağının lokomotifini işçi sınıfının sınıf bilincine ermiş üyelerinin örgütlü hareketidir.

Dünya sosyalist hareketi nedir?

Dünya sosyalist hareketi bütün ülkelerin örgütlü işçi sınıfı hareketlerinin bütünüdür. Her ülkenin öncü sosyalist partisi dünya sosyalist hareketinin tamamlayıcı bir parçası, bir bileşkenidir. Dünya sosyalist hareketi bu yüzden uluslararası işçi sınıfı hareketinin öncüsüdür.

Fakat dünya sosyalist hareketi tek tek ülkelerdeki işçi sınıfı devrimcilerinin basit bir toplamı değildir. Tersine, o, daha çok, eşit haklara ve öneme sahip her biri özerk işçi sınıfı partilerinin bütünüdür. Bütün dünyayı sarmış bir hareketin, birbirlerine proleter enternasyonalizmi, aynı teori ve dünya görüşü, ortak düşmana karşı ortak mücadele ve aynı nihai amaç bağlarıyla bağlanmış bölümlerinin bütünlüğünden oluşan birleşik devrimci bir güçtür.

Proleter enternasyonalizmi, sosyalizmin bilimine bağlılık, ortak düşmana karşı aynı nihai hedef uğruna ortak mücadele. İşte dünya sosyalist sisteminin bütünlüğünü sağlayan, tek tek ülkelerin proletarya partilerini birbirlerine bağlayan nitelikler bunlardır.

Burada şu ayırımı dikkati çekmek istiyoruz: **Dünya sosyalist sistemi** ile **dünya sosyalist hareketi** bir ve aynı şeyler değildir. Sosyalist hareket bütün ülkelerdeki partilerin bütünüdür. Bu partilerden bazılarının iktidarda olduğu ülkeler ise dünya sosyalist sistemini, sosyalist ülkeler topluluğunu meydana getirirler. İşte, dünya devrimci sürecindeki üç temel güç, sosyalist sistem - kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketidir derken, burada ifade edilen güçler bu üç unsurun objektif varlıklardır.

Tek ülkede, egemen sınıfın karşısındaki temel devrimci güçler nedir, soruna cevap verirken, örneğin Türkiye

için, işçi sınıfı - yoksul köylülük diyorsak, dünya çapında da sosyalist sistem - uluslararası işçi sınıfı hareketi - ulusal kurtuluş hareketidir diyoruz. Nasıl tek ülkede işçi sınıfı tayin edici güçse, bu güçler içinde dünya çapında da sosyalist sistem tayin edicidir (objektif olarak) diyoruz.

Dünya sosyalist hareketi ise, sosyalist ülkelerden, kapitalist ülkelere az gelişmiş ülkelere genç devletlere kadar dünyanın her yerinde işçi sınıfının örgütlü siyasi hareketidir, bunların bütünüdür. Bu anlamda dünya devrimci sürecininin (subjektif olarak) tayin edici unsurudur. Tek bir ülkedeki devrimci mücadelenin tayin edici politik faktörü, o ülkenin işçi sınıfı partisi ise, dünya çapındaki mücadelenin tayin edici unsuru da **dünya sosyalist hareketidir**.

Toplumsal gelişmenin genel geçer kanunlarından ve her dönemin tarihsel durumunun bilimsel bir şekilde tahlil edilmesinden yola çıkan dünya sosyalist hareketi, içinde bulunduğu dönemin şartlarına uygun strateji ve taktiği tespit etme ve buna göre davranma yeteneğine sahiptir. Her ülkenin işçi sınıfı partisi, uluslararası işçi sınıfı hareketinin genel ilkeleri ile uygunluk içinde kendi ülkesinin gelişme şartlarını, somut durumunu tahlil eder ve kendi halkına geleceğin yolunu gösterir. İşçi sınıfının ve diğer emekçi sınıf ve tabakalara, bunların mücadeleye en elverişli imkânlarla girmeleri ve zafere ulaşmaları için öncülük eder. Her ülkedeki devrimin yolu o ülkenin partisi tarafından tespit edilir.

İşçi sınıfı partileri, halkları mücadeleye çağırır ve bütün kitle hareketlerinin en önünde yürür ve bu hareketleri sosyal devrimin büyük amaçları doğrultusunda yönlendirme mücadelesi verirler. İşçi sınıfı devrimcileri her zaman emekçilerin, bütün hakları için mücadele edenlerin öncüsüdürler. En kararlı şekilde işçi sınıfı devrimcileri tarafından dile getirilen işçi sınıfının hayati çıkar ve talepleri, bütün ülkelerde halk yığınlarının hepsinin çıkar ve talepleriyle tam bir uygunluk içindedir. Bu yüzden işçi sınıfı devrimcileri, onların partileri yalnızca işçi sınıfının değil, tüm emekçilerin haklarının savunucuları ve bütün halkın öncüsüdürler.

Dünya sosyalist hareketi işçi sınıfı

sınıfının bilimini yalnızca diğer emekçi sınıfların çıkarları için değil, aynı zamanda ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelesinin çıkarlarıyla da bağlar, onların mücadelelerinin başarısı için de çalışır. Bu yüzden kalıcı başarılar, sosyalistlerin öncülüğündeki ulusal kurtuluş mücadelelerine özgüdür.

Dünya sosyalist hareketinin bir bölümü bugün iktidardadır; diğer bölümleri ise iktidar mücadelesini, işçi sınıfının iktidarını kurma mücadelesini sürdürmektedirler. Sosyalist hareket günümüzde öncü rolünü çok daha büyük bir etkinlikle sürdürmekte, politik - ideolojik önemi, hızla büyümektedir. Dünya sosyalist hareketi, sosyalizmin kuruluşuna, burjuvazinin iktidarına son vermesine, faşizme, ırkçılığa, gericiliğe ve savaşa karşı demokrasi mücadelesine öncülük etmektedir. Sosyalist hareket, bütün bu mücadelelerin öncüsüdür, çünkü hem sosyal gelişmenin kurallarının bilimsel izahını yapması yeteneğine hem de dünya çapındaki en büyük politik etkiye sahiptir.

Dünya sosyalist hareketi, işçi sınıfının ve diğer emekçilerin politik ekonomik ve ideolojik çıkarlarının savunulması, demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması ve korunması için mücadele eder, emperyalizme ve sömürgecilğe karşı, militarizme ve savaşa karşı mücadele eder, ulusal bağımsızlık, dünya barışı, halkların kardeşliği için mücadele eder, bütün sömürü düzenlerinin yıkılması, işçi sınıfının iktidarının kurulması için mücadele eder, sosyalist devrim için, işçi sınıfının diğer bütün emekçi sınıf ve tabakalarla ittifakı için sosyalist ve sınıfsız toplum için mücadele eder.

Dünya sosyalist hareketinin mücadelesi toplumsal gelişmenin genel geçer evrensel kuralları temelinde, fakat farklı somut tarihsel şartlara, millî özelliklere, her ülkenin geleneklerine göre çok çeşitli biçimlerde ve çok farklı yöntemlerle sürer. Sosyalist hareketin bir ülkedeki bölümü, toplumsal gelişmenin genel geçer kurallarıyla devrimci mücadelenin evrensel ilkelerini kendi ülkesinin somut şartları ile birleştirir. Özel şartların tahlilini yaparken ve mücadelesini yürütürken, genel ilkeleri ve uluslararası mücadeleyi biran için bile gözden uzak tutma emekçilerin ulusal çıkarları ile uluslararası çıkarlarının bir-

liği ve enternasyonalizmle yurtseverliğin birliği burada ifadesini bulur.

Dünya sosyalist hareketinin tarihsel gelişimi

Dünya sosyalist hareketinin ilk programatik bildirgesi Marx ve Engels tarafından kaleme alınmış olan «MANİFESTO» idi. İlk uluslararası işçi örgütü olan «Komünistler Birliği» nin bildirgesi olarak 1848 yılında yayınlanan Manifesto ile, işçi sınıfı sosyalizmi ilk marksist parti programını açıklıyordu. Bu, uluslararası sosyalist işçi sınıfı hareketinin başlangıç noktasıdır.

Marks ve Engels'in büyük çabaları, Manifestonun oluşturduğu büyük etki, ve işçi sınıfı hareketinin hızla gelişmekte olması, bütün bunlar 1864'de Birinci Enternasyonal'in kurulmasını sağladı. Marks ve Engels'in yönetici durumda oldukları I. Enternasyonal, proletaryanın uluslararası planda devrimci bir şekilde ilk olarak örgütlenmesiydi. I. Enternasyonal'da 13 ülkeden üyeler yer alıyordu. I. Enternasyonal Marx'ın büyük katkılarıyla yürüyen çalışmasıyla bir dizi ülkede işçi sınıfının kitle partilerinin kurulması için gerekli şartların oluşmasını sağladı.

I. Enternasyonal'in 1876'da dağılmasından sonra, 1889'da II. Enternasyonal kuruldu. İkinci Enternasyonal marksist partilerin gelişmesini hızlandırdı, tek tek ülkelerdeki proleter örgütlenmelerin artmasını, güçlenmesini sağladı. Gerek birinci, gerekse ikinci Enternasyonal döneminde kurulan ve gelişen işçi partileri işçi sınıfının kitle partileri karakterindeydi.

Emperyalist dönemde, oportünizmin yayılması ile II. Enternasyonal dağıldı. Oportünist II. Enternasyonal yöneticilerinin 1914'de başlayan emperyalist dünya savaşını desteklemeleri, sosyalizmi sözde kabul edip, özde şovenizmin savunucusu haline gelmeleri II. Enternasyonal'in sonunu getirdi.

20. yüzyılın başlarında devrimci hareketin ağırlık merkezi Rusya'ya kaydı. Leninizmin doğru, bolşevik partisi kuruldu (yeni tip parti, marksist - leninist parti).

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi irsanlık tarihinde büyük bir dönem notası oldu. Sömürücü sınıfların iktidarını ilk olarak nihai bir şekilde son verildi

ve yerine işçi sınıfının marksist - leninist partisinin öncülüğündeki devrimci iktidarı kurulmuştu. Ekim Devrimi dünya sosyalist hareketinin modern çağdaki, kapitalizmden sosyalizme geçiş çağındaki beşiği oldu. Ekim devrimi uluslararası işçi sınıfının devrimci mücadelesi ile ezilen halkların ulusal kurtuluş mücadelesi için yeni elverişli şartlar yarattı. Ekim Devrimi diğer ülkelerdeki devrimcilerin oportünizmden ayrılmalarını, devrimci gruplar halinde biraraya gelmelerini sağladı. Bu durum, yeni, devrimci bir Enternasyonal'in kurulmasını gerekli kıldı. III. Enternasyonal SBKP'nin öncülüğünde 1919 Mart'ında kuruldu. Bunu hemen hemen dünyanın bütün ülkelerinde yeni tipte işçi sınıfı partilerinin kurulması izledi.

Lenin III. Enternasyonal'in (Komünist Enternasyonal) strateji ve taktiklerinin temellerini hazırladı. Enternasyonal böylece dünya sosyalist hareketinin mücadelesini kurmayı haline geldi. Bu proleter enternasyonalizminin, o dönemin somut şartlarına en uygun olan biçimiydi.

III. Enternasyonal sayısız işçi sınıfı devrimcisi yetiştirdi, bütün ülkelerin işçi sınıflarına öncülük etti. Dünya sosyalist hareketinin günümüzdeki düzeyine erişmesini sağladı.

İşçi sınıfı sosyalistlerinin uluslararası birliğinin bu biçimi somut tarihsel şartlara uymamaya başlayınca, 1943'de III. Enternasyonal dağıtıldı. Fakat III. Enternasyonal'in ilkeleri, gelenekleri ve devrimci ruhu dünya sosyalist hareketi tarafından bundan sonra da yeni biçimlerde ve yöntemlerle sürdürüldü.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında uluslararası işçi sınıfı hareketi yeni bir atılımın içine girdi. Sosyalizm bir dizi ülkede daha iktidara geldi. Dünya sosyalist sistemi kuruldu. Öteyandan işçi sınıfı devrimcileri bütün savaş boyunca faşizme karşı en yiğit mücadeleyi verenler olmakla kalmamış, savaşta en büyük fedakârlıklara onlar katlanmışlar, en çok kurbanı da onlar vermişti. Bu durum işçi sınıfı sosyalistlerinin bütün dünya halkları nezdinde büyük saygı kazanmasına yol açmıştı. Öteyandan bu dönemde ulusal kurtuluş hareketi de yeni başarılar elde ediyordu.

İşçi sınıfı partilerinin enternasyonal dayanışması ve birliği, 1947'den 1956'ya kadar Kominform aracılığıyla yürütüldü. Kominform, bir dizi komünist ve işçi partisinin temsilcilerinden meydana gelen bir enformasyon danışma bürosuydu. Bu büro, partilerin çalışmalarının koordinasyonunu ve karşılıklı tecrübe alışverişini sağlıyordu.

Dünya sosyalist hareketinin bir kısmı ve böylece sosyalist dünya sistemi-bölümünün devlet şeklinde örgütlenmenin kurulmasından sonra dünyada yeni bir olgu daha ortaya çıktı. Bu, devletlerarası ilişkiler, halklar arası ilişkiler alanında, sosyalist ülkeler arasında oluşan karşılıklı sosyalist ilişkilerin yaratıldığı yenilikti. Proleter enternasyonalizmi, karşılıklı işbirliği ve kardeşçe yardımlaşma, eşit haklara sahip olma, karşılıklı saygı ilkeleri temeli üzerinde yükselen bu gerçekten yeni tipte uluslararası ilişkiler, bütün dünyaya sosyalizmin yeni başarılarını gösteriyordu. Sosyalist ülkeler arasındaki ilişkiler, bunların dış politikalarının ortaklaşa koordine edilmesini sağlayan Varşova Paketi (1955 - Dostluk İşbirliği ve Karşılıklı Yardımlaşma Anlaşması) ile bunların ekonomik işbirliğini sağlayan Karşılıklı Ekonomik Yardım Konseyi (1949) ile ileri sürüldü.

Dünya sosyalist hareketinin günümüzdeki gücü ve görevleri

1917'de dünyada sadece 400 bin kadar Partili üye varken, günümüzde (1971 rakamlarına göre) komünist ve işçi partilerinin üye sayısı elli milyonu

geçmektedir. 1970'de dünyada 89 işçi sınıfı partisi vardı. (Parti sayısı 1918'de 10, 1921'de 34, 1928'de 46, 1935'de 61, 1957'de 75 idi). Sosyalist ülkelerdeki Komünist Partilerin üye sayısı 40 milyon civarındadır. (SBKP'nin üye sayısı 14.5 milyondur.) Avrupa'nın kapitalist ülkelerinde parti üyelerinin toplam sayısı 2.5 milyon kadardır. Asya'nın sosyalist olmayan ülkelerindeki işçi sınıfı devrimcileri 650 bin civarındadır. Latin Amerika'da 500 bin, Afrika'da 60 bin kişi komünist ya da işçi partilerine üyedir.

Sosyalist ülkelerin partileri kendilerine temel görev olarak, sosyalist dünya sisteminin bütün yanlarıyla geliştirilmesini ve güçlendirilmesini, sosyalizmin kuruluşunu mükemmelleştirmeyi almaktadırlar. Emperyalizm karşısındaki en önemli güç olan sosyalist sistemin güçlendirilmesidir. Emperyalizmi yıkmak için onun zıddını, sosyalizmi kurmaktan mükemmelleştirmekten geçmektedir.

Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı partileri görevlerini, teknelci devlet kapitalizmine karşı işçi sınıfı ile emekçi halkın, bütün anti-teknel güçlerin ittifakını sağlamak, bütün anti-emperyalist güçleri birleştirmek, diğer ülkelerin işçileriyle ve ulusal kurtuluş mücadeleleriyle dayanışma içinde olmak, emekçilerin ekonomik, politik ve sosyal çıkarlarını savunmak ve teknelci sermayeye karşı mücadele etmek, onun iktidarının karşısına devrimci bir iktidar alter natifini geçirmek şeklinde tespit etmek ve bu amaçlar doğrultusunda çalışmaktadırlar. Birçok ülkede teknelci burjuvazinin iktidarı sallanmaktadır.

Asya ve Afrika'daki işçi sınıfı partileri devrimci - demokratik hareketlerin ideolojisini ve devrimci pratiğini, bu hareketler içinde yer alan diğer partileri, grupları ve örgütleri giderek artan ölçüde etkilemektedirler. Kendilerine görev olarak, ulusal kurtuluş hareketiyle politik bağımsızlığın kazanılmasını; bağımsızlığın, bunun ekonomik temellerinin sağlanmasıyla pekiştirilmesini; bağımsız ülkelerde ise bunun korunmasını, geliştirilmesini, ekonomik geri kalmışlıktan kurtulmayı, emperyalizmden bağımsız bir milli ekonominin kurulmasını; halkın hayat standartlarının yükseltilmesini ve sosyalizme geçiş şartlarının yaratılması için mücadele etmeyi koymaktadırlar. Millî şartlardaki büyük farklılıklar, emperyalizmden olan bağımlılık derecelerinin farklı olması, işçi sınıfının gelişme düzeyindeki farklılıklar, bütün bunlar farklı ülkelerin işçi sınıfı partilerinin somut mücadelelerindeki görev ve taktiklerinin farklı olmasını doğurmaktadır. Somut şartlara göre bazı ülkelerde görevlerini barışçı amaçlarla yerine getirebilmekte, bazı yerlerde ise silâhlî mücadele içinde yer almaktadırlar.

Latin Amerika ülkelerinin işçi sınıfı partileri bu ülkelerdeki demokratik ve anti-emperyalist hareketlerin en önünde mücadele etmekte, sosyalizmin yolunu açan devrimci süreçleri yönlendirmektedirler.

1971'de sosyalist olmayan ülkelerde toplam 75 işçi sınıfı partisi vardı. Bu partiler 40 kadar ülkede, ya tamamen ya da kısmen illegalite içinde çalışmak zorundadırlar.

Partilerin dayanışma toplantıları

Dünya sosyalist hareketinin kardeş partileri arasındaki enternasyonalizm karşılıklı eşitlik temeli üzerinde 1957'den beri genel olarak danışma toplantıları şeklinde yürütülmektedir. Bu toplantılara bütün partiler katılmakta, burada sosyalist hareketin meseleleri tartışılmakta, ortak kararlar alınmakta ve partiler iki toplantı arasındaki sürede bu kararlar doğrultusunda çalışmaktadır. Her parti diğerleriyle eşit haklara sa-

hiptir ve işlerinde tamamen özektir. Fakat ortaklaşa alınan kararlara uymakla yükümlüdür. Şimdiye kadar bu tipte üç toplantı yapılmış ve her üç toplantı da Moskova'da olmuştur.

1957 toplantısı

1957'de ardarda iki toplantı yapılmıştır. İlk toplantıya sadece 12 sosyalist ülkenin partisi katılmıştır. (Yugoslavya katılmamıştır.) Bu toplantıdan hemen sonra 64 ülke partisinin delegasyonlarının katıldığı ikinci bir toplantı da yapılmıştır.

1957 toplantısı sosyalist devrim ve sosyalist kuruluş meselelerini görüştükten sonra, içinde yaşadığımız çağın kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı olduğunu açıklamıştır. İkinci Dünya Savaşı ertesinde devrimci güçlerin lehine gelişen yeni güçler ilişkisini, kapitalizmin artan bunalımını inceleyen toplantı, emperyalizmi halâ yeni savaşlar çıkarmak için çalıştığını, fakat savaşa karşı olan güçlerin dünya çapında reddedilmez bir güce eriştiğini tespit etmiştir.

Devrimci hareketin çeşitli ülkelerde ki sayısız sorunlarını ele alan delegasyonlar karşılıklı bilgi ve tecrübe alışverişinde bulunmuşlardır. Parti saflarında revizyonizme ve dogmatizme karşı güçlü bir mücadele verilmesi gerektiğinin vurgulandığı toplantıda revizyonizmin burjuva ideolojisinin bir belirtisi olduğu, dogmatizmin ve sekterliğin ise tek tek partilerin belli gelişme aşamalarında önemli bir tehlike olabileceği belirtilmiştir.

Toplantı sonunda bütün partiler dünya halklarına bir barış çağrısında bulunmuşlardır. Toplantı, uluslararası bir marksist - leninist dergi çıkarılmasını kararlaştırmıştır. Bu dergi 1958'den beri «Barış ve Sosyalizm Sorunları» adı altında çıkmaktadır. Günümüzde yazı kurulunda 47 partinin temsilcileri bulunan bu dergi, her ay 24 ayrı dilde yayınlanmaktadır.

1960 toplantısı

Komünist ve İşçi Partilerinin temsilcilerinin 1960 Moskova danışma toplantısına 81 parti katıldı. Devrimci hareketin aktüel meselelerinin tartışıldığı ve 1957 toplantısının katılımlarının daha da geliştirildiği toplantı çağımızı şu şekilde karakterize ediyordu: «Temel muhtevası Büyük Sosyalist Ekim Devrimi ile başlayan kapitalizmden sosyalizme geçiş olan çağımız, iki zıt toplumsal sistemin mücadelesi çağıdır; sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş devrimleri çağıdır; emperyalizmin çöküşü, sömürgeler sisteminin tasfiyesi çağıdır; artan sayıda halkların sosyalizm yoluna geçiş çağıdır; sosyalizmin dünya çapında zaferi çağıdır.»

Yeni bir dünya savaşının engellenmesi için mücadele için bütün dünya halklarına çağrıda bulunan toplantı şöyle diyordu: «İşçi sınıfı devrimcileri tarihsel misyonları olarak sadece sömürü ve yoksulluğu dünya çapında yok etmeyi ve herhangi bir savaş ihtimalini insan toplumunun hayatından her zaman için çıkarmayı değil, aynı zamanda insanlığı içinde yaşadığımız çağda da, yeni bir dünya savaşının korkunç bas-kısından kurtarmayı da kabul ederler.»

Sosyalist hareket içinde başlıca tehlikenin revizyonizm olduğunu tespit eden toplantı, bütün partilerin proleter enternasyonalizmi ve marksizm - leninizm temeli üzerinde revizyonizme, dogmatizme ve sekterliğe karşı mücadele etmesini talep etti.

1969 toplantısı

75 Komünist ve İşçi Partisinin temsilcilerinin katıldığı 1969 toplantısı dünya sosyalist hareketinin yeni bir dönüm noktası oldu. Hareketin sorunları, kapitalizmin genel bunalımının nitelikleri, anti-emperyalist mücadelenin yöntem

ve araçları, üç temel devrimci gücün birliğinin sağlanması mücadelesinin sorunları ve sosyalist hareket içindeki sapmalara karşı mücadelenin sorunları parti delegasyonları tarafından ayrıntılı olarak ele alındı. Toplantı sonunda yayınlanan Temel Belge sosyalist hareketin sonraki gelişmesine büyük çapta ışık tuttu. «Emperyalizme Karşı Mücadelenin Günümüzdeki Aşamadaki Görevleri ve Bütün Komünist ve İşçi Partilerinin, Bütün Anti-Emperyalist Güçlerin Eylem Birliği» adını taşıyan bu bildirgeden başka toplantı, «Vladimir İlyiç Lenin'in 100. Doğum Yıldönümü Üzerine» adlı çağrıyı da oybirliği ile kabul etti. Çağrı leninizmin temellerini mükemmel bir şekilde açıklayan ve ona hizmet eden parlak bir belgeydi.

Temel Bildirge'de şu satırlara yer veriliyordu: «İnsanlığa daha birçok kötülük getirebilecek olan emperyalizmin haydutluğuna bir son verebilmek için işçi sınıfı, demokratik ve devrimci güçler, halklar birleşmek ve birlikte mücadele etmek zorundadırlar. Saldırganı bağlamak ve insanlığı emperyalizmden kurtarmak, barış, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve sosyalizm için mücadele eden işçi sınıfının ve bütün anti-emperyalist güçlerin misyonu budur.»

Bu yolda toplantı şu gerçeği vurguluyordu: «Sosyalist dünya sistemi, işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi arasındaki ittifakın sağlanması anti-emperyalist mücadelenin perspektifleri açısından birinci dereceden önemlidir.»

Çin Komünist Partisi toplantıya çağrılmasına rağmen katılmamıştı. Tersine Nisan 1969'da yapılan IX. Parti Kongresinde yöneticilerin anti-sovyet politikası resmen kabul edilmişti.

1969 Danışma Toplantısında alınan kararlar günümüz dünya sosyalist hareketinin, kendi genel çizgisi doğrultusunda daha başarılı bir şekilde ilerlemesini sağlamıştır. Günümüzde emperyalizm, sosyalist hareketin birliğini ve bütünlüğünü milliyetçilik, anti-komünizm ve özellikle sosyal demokrasi yoluyla parçalamaya ve bu arada gerek sağ, gerekse «sol» sapmadan faydalanmaya çalışmaktadır. Maoçuluğun bölücü, anti-marksist, anti-leninist faaliyetleri de dünya sosyalist hareketine büyük zararlar vermektedir.

Fakat bütün bunlara rağmen 1969 sonrasındaki gelişmeler, genel eğilimin sosyalist hareketin birliği ve bunun daha da pekiştirilmesi doğrultusunda olduğunu göstermiştir. Ortak sorunların ortakça çözülmesi, kardeş partiler arasında eşitlik temeli üzerinde kurulan ya pıcı ilişkiler, ikili, üçlü ve bölgesel, uluslararası plandaki parti toplantıları artmış, birçok konuda ortak davranış başlarıyla sağlanmıştır. Özellikle bütün partiler uluslararası danışma toplantılarının mutlaka tekrarlanmasını talep etmektedirler. Günümüz şartlarında proleter enternasyonalizminin ilkelerinin uygulanmasının en uygun biçimi olarak bunlar kabul edilmektedir.

Dünya sosyalist hareketi günümüz dünyasındaki en büyük ve etkili politik güçtür. Bütün anti-emperyalist mücadelenin öncüsüdür. Bütün ülkelerin işçi sınıfları partilerinin bütünlüğünden oluşan dünya sosyalist hareketi, insanlığı parlak geleceğe götüren uluslararası işçi sınıfının büyük öncüsü ve tarihin lokomotifliği olma görevini yerine getirmeye her zamankinden daha büyük başarılarla devam ediyor.

«Sosyalist ülkeler halkları, proleterler, sermayenin ülkelerindeki demokratik güçler, özgür ve ezilen halklar - emperyalizme karşı barış, ulusal ilerleme, bağımsızlık, sosyal ilerleme, demokrasi ve sosyalizm için ortak mücadelede birleşin!»

(Uluslararası Komünist ve İşçi Partileri 1969 Moskova Danışma Toplantısının uluslararası proletaryaya ve dünyanın bütün emekçilerine çağrısı.)

Angola'da devrim güçleri karşı devrimi geriletmek için mücadele ediyor

Angola'da bugün kıyasıya bir mücadele sürüp gitmektedir. Burjuva basın ve yayın organlarına baktığımız zaman Angola'da gerçekte nelerin olup bittiğini kavramak pek mümkün olmamaktadır. Burjuva basın yayın organları sürekli olarak Angola'da aynı amaç için kurulmuş olan, yani bağımsızlık uğruna mücadelede veren iki örgütün arasında bir «kördüğüş»ün sürdüğünü yaymaya çalışmaktadırlar. Aslında Angola'daki olaylar gerçekten de önemlidir. Bugüne kadar binlerce kişi ölmüştür ve kesin bir sonuca varılana kadar bunun böyle devam edeceği ortaya çıkmaktadır. Ülke açlık tehlikesi ile karşı karşıyadır. Fakat bu durum, hiç de bir «kördüğüş»ün eseri değildir. 11 Kasım 1975'te bağımsızlığı resmen ilân edecek olan Angola'da iktidar mücadelesi verilmektedir. Ve bağımsız Angola'da iktidarın kimin elinde olacağı son derece büyük bir önem taşımaktadır.

Angola, Portekiz'in en zengin ve en büyük sömürgesiydi. 6,2 milyon nüfusu olan Angola, geçimini büyük ölçüde, kahve, mısır, kurutulmuş balık, demir, manganez, elmas ihracıyla sağlamaktadır. Ülkenin en büyük zenginlik kaynaklarından biri de Cabinda bölgesindeki petrol rezervleridir. Bu rezervler Kuveyt'teki petrol rezervleriyle yarışacak niteliktedir. Bu nedenle emperyalizm, Angola meselesine büyük bir önem vermekte, buradaki çıkarlarını kolay kolay terkedeceği benzemektedir. Bunun için de çeşitli tertiplere girişmekte ve Angola Halk Cumhuriyeti'nin kurulması için elinden geleni ardına koymamaktadır.

Ayrıca 11 Kasım'da kurulacak bir Angola Halk Cumhuriyeti, emperyalizmin ve Angola hakim sınıflarının dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş mücadelesinin güçlü birliği karşısında bir kere daha gerilemesi demektir.

Bugün Angola'da bağımsızlık uğruna mücadele ettiklerini söyleyen 4 tane örgüt vardır. Bunların hepsi görünürde aynı amaçlar için mücadele etmekte iseler de, yapıları, sınıfsal konumları daha yakından incelenildiğinde amaçlarının bir ve aynı olmadığı kolayca ortaya çıkar. Bu örgütleri şöyle sıralayabiliriz: MPLA (Angola Halk Kurtuluş Hareketi), FNLA (Angola Ulusal Kurtuluş Cephesi), UNITA (Angola'nın Tam Kurtuluşu İçin Ulusal Birlik) ve FLEC (Cabinda Bölgesi Kurtuluş Cephesi).

Angola Halk Kurtuluş hareketinin yiğit mücadelesi

MPLA, 1953 yılında Angola'nın şehirlerinde kurulan küçük yeraltı örgütlerinin 1956 yılında başkent Luanda'da biraraya gelmeleriyle kurulmuştur. Angola'nın siyasi bağımsızlığının, ekonomik bağımsızlıktan

ve sosyal kurtulustan ayrı düşünülmesi gerektiğini savunmaktadır. Amacı Angola'da bir Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasıdır. Emperyalistlerin ve Cabinda yöresindeki soven ve milliyetçi unsurların ayrılıkçı politikasına sosyal kurtuluş açısından karşı çıkmaktadır.

MPLA Angola'daki Ulusal Kurtuluş mücadelesini yürütürken dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş mücadelesi birliğini savunmaktadır.

MPLA kurulduğundan bu yana Angola'nın bağımsızlığı uğruna yoğun bir mücadele vermektedir. Örgütün lideri Dr. Agostinho Neto'dur. 1959 yılında büyük tutuklamalar örgütün liderlerinin hapse düşmesine neden olmuş, bunu protesto eden halka karşı şiddet kullanılmış, bu arada yapılan bir gösteride 30 kişi öldürülmüş, 200 kişi yaralanmıştır. 1960'larda MPLA'nın en yiğit unsurlarından 20'si kurşuna dizilmiştir. 1961'de hapisteki siyasi tutukluları kurtarma girişiminden sonra Luanda'da 3000 kişi, Baixe de Cassange'da 5000 kişi öldürülmüştür. Bu katliamdan kurtulabilen örgüt mensupları Kuzey'e kaçmışlarsa da, bunlar da FNLA mensupları tarafından pusuya düşürülerek öldürülmüştür. Gerek savunduğu fikirler ve dünya görüşü gerekse yiğit ve azimli mücadelesi dolayısıyla örgüt, 1964'den bu yana FNLA'nın her türlü girişimine rağmen giderek güçlenmektedir. FNLA'nın MPLA'ya karşı yürüttüğü silahlı mücadele yeni başlamamıştır. MPLA, kuruluşundan bu yana Portekiz sömürgecilerine karşı olduğu kadar FNLA'ya karşı da mücadele ederek güçlenmektedir. Halk hareketi güçlenerek düşmanın can damarlarına yönelmektedir ve şehirlerde kitle örgütleri süratle güç kazanmaktadır.

MPLA hücreleri, yoksul zenci mahallelerinden, idari kademelerdeki Avrupalılara kadar ülkenin her yöresinde ve her sosyal sınıf ve tabaka arasında yayılmış durumdadır. 25 Nisan'daki Portekiz Demokratik Hareketinin iktidarı almasından önce polis teşkilatı, bütün çabasına rağmen, bu hücreleri açığa çıkarılamamıştı. MPLA, kitlelerle olan ilişkilerini 4 Şubat 1975'te düzenlediği bir mitinge 300 000 kişinin katılımıyla ortaya koymuştur.

Milliyetçi örgütleri emperyalizm destekliyor

1954 yılında Holden Roberto tarafından kurulan FNLA, görünürde Angola'nın bağımsızlığını savunmaktadır. Bu bağımsızlığın sadece siyasi alanda olması gerektiğini savunmakta, ekonomik ve sosyal değişimlere karşı çıkmaktadır. Bu nedenle ABD emperyalizmin desteğini kazanmıştır. Öte yandan örgüt ayrılıkçıdır. Cabinda bölgesinin Angola'dan ne olursa olsun ayrılmasından yanadır.

Çin Halk Cumhuriyeti FNLA'yı bu tavrından dolayı desteklemektedir. Çin Halk Cumhuriyeti yöneticileri FNLA'ya bol silah yardımı yapmakta ve dünya devrimci hareketi açısından büyük önem taşıyan bir durumda emperyalizmle işbirliğine gitmektedir.

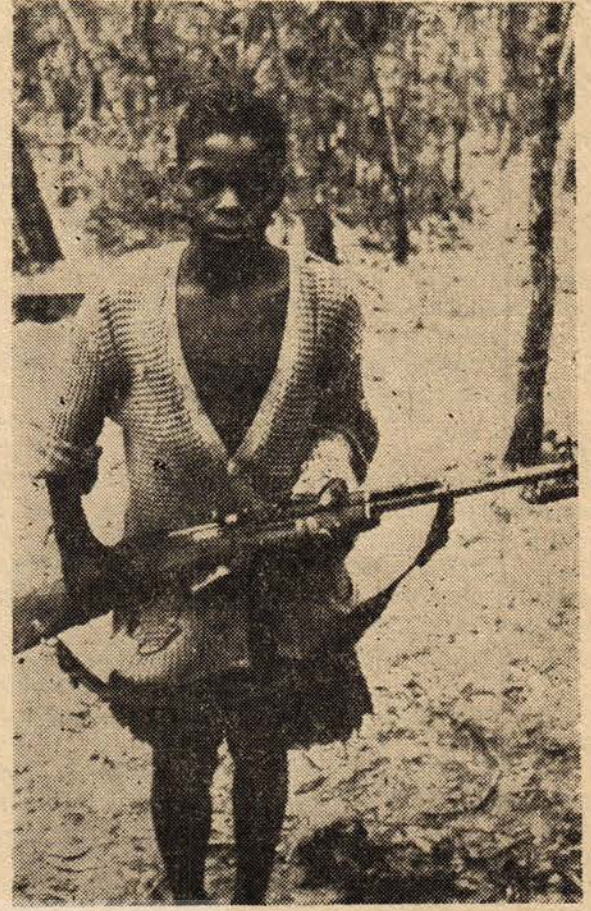
FNLA kurulduktan bir süre sonra ülkedeki faşist yönetimlerin yanında MPLA'ya karşı mücadeleye başlamıştır. Örgütün Zaire'de bir sürgün hükümeti bulunmaktadır. Bilindiği gibi Zaire'de bugün Amerikan yatırımları ve Amerikan etkinliği büyük boyutlara ulaşmıştır.

Jonas Savimbi tarafından yönetilen UNITA, daha çok Avrupalı iş adamlarının etkisi altındadır. Büyük bir İngiliz maden ve sanayi işletmesi olan LONRHO'nun bu örgütte söz sahibi olduğu söylenmektedir. Hiçbir siyasi görüş açıklamayan bu örgüt, faaliyetlerini sinsiye yürütmektedir. Ancak MPLA'ya ve onun ilkelerine karşı olduğu açıktır.

Ranque Franque başkanlığındaki FLEC, zengin petrol yataklarına sahip olan Cabinda bölgesinin Angola'dan ayrılmasını talep etmektedir. Bu talebiyle de hem FNLA'nın, hem de Zaire'deki hükümetin desteğini, dolayısıyla da emperyalizmin desteğini kazanmıştır.

Savaş, sosyalizmin zaferiyle son bulacaktır

Temmuz ayının ortalarında Angola'da kurtuluş savaşının en sıcak günlerini yaşadı. MPLA birlikleri FNLA güçlerini başkent Luanda'nın dışına sürdüler ve bir

çok FNLA üssünü ağır havan ve topçu ateşiyle yok ettiler. Buna karşılık FNLA kuzeyde sayıları 17 bine varan birliklerini harekete geçirdi. FNLA radyosu ülkenin «sosyal emperyalizmin istila tehdidi altında» olduğunu ilân etti. 19 Temmuzda 1000 kişilik bir MPLA birliği tank ve diğer ağır silahlarla FNLA Genel Karargâhına saldırdı ve 3000 kişilik FNLA güçlerini dağıttı. Bunun üzerine FNLA lideri Holden Roberto UNITA lideri Savimbi ile gizlice buluşarak güçlerini Kurtuluş Hareketine karşı birleştirme görüşmelerine başladı. Holden Roberto'nun kayın biraderi olan Zaire devlet başkanı Mobutu da bütün imkânlarıyla FNLA'ya yardıma koştu.

Genellikle gazetelere yansıyan Angola'da iktidar uğruna mücadele bir kördüğüş, düşman iki örgütün kıyasıya mücadelesidir. Oysa gerçekte Angola'da üç örgüt ve emperyalizm MPLA'ya, onun savunduğu gerçek bağımsızlık ve sosyal kurtuluş ilkelerine karşı mücadele etmektedirler. Yani bir yanda Angola'daki ulusal kurtuluş mücadelesinin kesin zaferinden yana olan, yani ulusal kurtuluşun sosyal kurtulustan ayrı düşünülmesi gerektiğini savunan halk hareketi, öte yandan emperyalizmle işbirliği yapan ülkenin hakim sınıfları ile soven ve milliyetçi unsurlar Çin yöneticileri de aktif olarak bu sonuçları desteklemektedir. İşte Angola'daki olup bitenlerin arkasında bu vardır.

Öte yandan Angola'daki bu kanlı savaş devam ederken Portekiz Komünist Partisi ve Silahlı Kuvvetler Hareketi, Angola'nın çilek işçi sınıfı ve çalışan halkının gerçek temsilcisi olan Angola Halk Kurtuluş Hareketinin MPLA yanında olduğunu açıkça olmasa bile eylemleriyle belirtmiştir. Bir yandan Angola'da oturup da savasta kaçmak isteyen Portekiz vatandaşlarını kurulan bir hava kanalı ile boşaltmaya çalışırken, bir yandan da Halk Kurtuluş Hareketinin emperyalizmin uşağı diğer örgütlere karşı olan mücadelesini silah yardımı ile desteklemektedir. Portekiz uçaklarının Angola Halk Kurtuluş Hareketinin elinde tuttuğu bölgelere sık sık inip kalktığı görülmektedir.

Sadece siyasi bağımsızlık Angola'ya ne getirecektir? Bugün birçok Afrika ülkesi emperyalizme karşı uzun ve yoğun mücadeleler sonucu siyasi bağımsızlığına kavuşmuştur, fakat bu ekonomik ve sosyal bir temel üzerinde gerçekleşmediği için bu ülkeler emperyalizmin sömürü alanından kurtulamamışlardır. Emperyalizm bu ülkeleri yeni sömürgecilik yöntemleriyle sömürmeye, baskı ve tahakkümü altında tutmaya devam etmektedir.

11 Kasım 1975'te Angola'nın bağımsızlığının Halk Cumhuriyeti'nin kurulduğu haberiyle birlikte ilân edilmesi ve mücadelede sosyalist sistemle, Portekiz işçi sınıfıyla ve Afrika'nın diğer kurtuluş hareketleriyle sıkı bir dayanışma içinde olan MPLA'nın başarı kazanması, dünya devrimci sürecine büyük bir katkıda bulunacaktır.

Proleteryanın mücadelesinin iki görünümü: Sosyalist görevler – Demokratik görevler

V. I. Lenin

Aşağıdaki bölüm, Lenin'in 1897 yılında yazdığı «Rus Sosyal - Demokratlarının Görevleri»nden alınmıştır. Yazının tümü, 1897 yıllarında Sosyal Demokrat harekete hedef göstermeyi amaçlamakta, pratik eylemlere, ajitasyon - propaganda ilişkisine ışık tutmaktadır. Lenin'in bu yazısının sosyalist ve demokratik mücadele ilişkisi ve bütünlüğünü vurgulayan bölümünü aktarıyoruz. KİTLE'nin gelecek sayısında, yazının diğer bölümü yayınlanacaktır.

Sosyal - Demokratların pratik eylemlerinin amacı, herkesin bildiği gibi, proletaryanın sınıf mücadelesini yönetmek ve bu mücadeleyi her iki görünümüyle örgütlemektir: sosyalist (sınıf sisteminin kaldırılmasını ve sosyalist toplumun örgütlenmesini hedefleyerek kapitalist sınıfa karşı mücadele) ve demokratik (Rusya'da politik özgürlük kazanılması ve Rusya'nın politik ve sosyal sisteminin demokratlaşmasını hedefleyerek mutlakiyete karşı savaş) alanlarında. Herkesin bildiği gibi dedik. Ve gerçekten, ayrı bir sosyal devrimci akım ortaya çıktığı andan itibaren Rus Sosyal - Demokratları, eylemlerinin bu amacını her zaman oldukça keskin bir biçimde gösterdiler, proletaryanın sınıf mücadelesinin ikili anlamını ve içeriğini her zaman vurguladılar ve sosyalist ve demokratik görevlerin arasındaki bağın —koydukları isimde açıkça ifade edilen bir bağın— ayrılmazlığı üzerinde her zaman ısrar ettiler. Yine de, bu güne kadar, Sosyal - Demokratlar hakkında en çarpıtılmış kavramlara sahip olan ve onları politik mücadeleyi ihmal etmekle suçlayan vs., sosyalistlere sık sık rastlanmaktadır. Bundan dolayı Rus Sosyal - Demokrasinin pratik eyleminin her iki biçiminin açıklanması üzerinde biraz duralım.

Önce sosyalist eylem ile başlayalım. Sosyal - Demokrasinin bu konudaki eyleminin niteliği, Petersburg İşçi Sınıfının Kurtuluşu İçin Sosyal - Demokrat Mücadele Birliğinin Petersburg'lu işçiler arasındaki eylemi başladığından beri oldukça açık bir hale gelmiştir. Rus Sosyal - Demokratlarının sosyalist eylemleri, bilimsel sosyalizmin öğretilerini propaganda ile yaymayı; işçiler tarafından mevcut sosyal ve ekonomik sistemin, onun temelleri ve gelişiminin, Rus toplumundaki çeşitli sınıfların, bu sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkilerin, bu sınıflar arasındaki karşılıklı mücadelenin, işçi sınıfının bu mücadele içindeki yerinin, onun çöken ya da gelişen sınıflara karşı, kapitalizmin geçmişine ve geleceğine karşı tavrının doğru olarak anlaşılmasını, uluslararası Sosyal - Demokrasinin ve Rus işçi sınıfının tarihi görevlerinin kavranmasını, sağlamayı içerir. Rusya'nın bugünkü politik şartlarında ve işçi kitlelerinin şimdiki gelişmişlik düzeyinde doğal olarak öne çıkan, işçiler arasında ajitasyon, propagandaya ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. İşçiler arasında ajitasyon, Sosyal - Demokratların işçi sınıfının her kendiliğinden hareketinde, işgünü, ücretler, çalışma şartları, vs., vs. konularında işçiler ile kapitalistler arasındaki her çatışmada yer almaları demektir. Bizim görevimiz, işçi sınıfının hayatının pratik, günlük sorunlarını eylem alanımız içine sokmak, işçilere bu sorunları anlamalarında yardım etmek, işçilerin dikkatini en önemli yolsuzluklar üzerine çekmek, işverenlere karşı olan taleplerini daha net ve pratik bir biçimde formüle etmelerinde yardımcı olmak, işçiler arasında dayanışma bilincini, bütün Rus işçilerinin günlük çıkarları ve bir sınıf olarak çıkarları açısından enternasyonal proletaryanın bir parçası olarak işçi sınıfının birliği bilincini geliştirmektir. İşçiler arasında eğitim grupları örgütlemek, bunlarla Merkez arasında doğru, gizli ilişkiler kurmak, işçi sınıfı literatürü yazmak ve yaymak, işçi sınıfı hareketinin bütün merkezleriyle haberleşme şebekesi örgütlemek, ajitasyonel broşürler ve bildiriler yayınlamak ve dağıtmak ve tecrübeli bir ajitatörler kitleyi eğitmek - kaba hatlarıyla Rus Sosyal - Demokratlarının sosyalist eylemlerinin içeriği bunlardır.

Çalışmalarımız öncelikle ve başlıca fabrikaya, şehir işçilerine yönelcektir. Sosyal - Demokrasi güçlerini dağıtmamalıdır; o, eylemlerini, Sosyal - Demokratik fikirlere en açık olan, entelektüel ve pratik bakımdan en gelişmiş ve sayıları ve ülkenin büyük politik merkezlerinde toplanmış olmaları açısından en önemli olan sanayi proletaryası üzerinde yoğunlaştırmalıdır. Bundan

dolayı, fabrika, şehir işçileri arasında dayanıklı bir devrimci örgütün kurulması, Sosyal - Demokrasinin önündeki birinci ve en acil görevdir. Bu dönemde bu görevden yan çıkmak büyük ölçüde akılsızlık olacaktır. Fakat, güçlerimizi fabrika işçileri üzerinde yoğunlaştırma gereğini belirtirken ve güçlerimizin dağılmasına karşı çıkarken, hiç bir şekilde Rus Sosyal - Demokrasinin Rus proletaryasının ve işçi sınıfının diğer tabakalarını ihmal etmesini önermiyoruz. Böyle bir şey yoktur. Rus fabrika işçilerinin yaşama şartları, çoğunlukla onları, zanaatkarlarla, köylere, kasabalara dağılmış ve şartları çok daha kötü olan sanayi proletaryası ile yakın ilişkiler içine girmeye zorlamaktadır. Rus fabrika işçisi aynı zamanda kırsal nüfusla dolaysız olarak ilişkiindedir (çoğunlukla fabrika işçisinin ailesi kırsal bölgede yaşar) ve bunun sonucu olarak, tarım proletaryası, milyonlarca sürekli çiftlik işçisi ve gündelikçisi ve aynı zamanda bir yandan küçük ve verimsiz toprağına asılı kahrken öte yandan her türlü «geçici iş» alan, yani aslında ücretli emekçi olan, yoksul köylülük ile yakın ilişkilere girer. Rus Sosyal - Demokratları güçlerini zanaatkarlar ve tarım işçileri arasında yollamayı zamansız bulur; fakat hiç bir şekilde onları ihmal etmez; onlar (Sosyal - Demokratlar) ileri işçileri, aynı zamanda, zanaatkarların ve tarım işçilerinin hayatlarını etkileyen sorunlar açısından aydınlatmaya çalışacaklardır, ki böylece, bu işçiler proletaryanın daha geri tabakaları ile irtibata geçince onlara sınıf mücadelesinin, sosyalizmin fikirlerini ve genel olarak Rus demokrasinin ve özel olarak Rus proletaryasının politik görevlerini anlatabilsin. Daha henüz fabrika, şehir işçileri arasında yapılacak bir çok iş varken, zanaatkarlar ve tarım işçileri arasında ajitatörler yollamak pratik bir yol değildir, fakat bir çok durumda sosyalist işçi ister istemez bu kimselele ilişkiler kurar ve bu fırsatlardan faydalanmasını ve Sosyal - Demokrasinin Rusya'daki genel görevlerini anlamasını bilmelidir. Böylece, Rus Sosyal - Demokratlarını dar görüşlülükle, onları emekçi nüfusu fabrika işçisi lehinde ihmal etmekle suçlayanlar yanıltılmaktadırlar. Tam tersine, proletaryanın ileri kesimleri arasında ajitasyon yapmak (hareket genişledikçe) tüm Rus proletaryasını ayaklandırmak için en emin ve tek yoldur. Şehir işçileri arasında sosyalizmin ve sınıf mücadelesi fikirlerinin yayılması, kaçınılmaz olarak bu fikirlerin daha küçük ve daha dağılmış kanallara akmasını sağlayacaktır. Bunun için, bu fikirlerin daha iyi hazırlanmış unsurlar arasında derinlere kök salması ve Rus işçi sınıfı hareketinin ve Rus devriminin öncüsü arasında yayılmasını gerektirir. Rus Sosyal - Demokrasisi bütün güçlerini fabrika işçileri arasındaki pratikte sosyalist eylemlerini proletaryanın sınıf mücadelesine dayandıran Rus devrimcilerini desteklemeye hazırdır; fakat o, diğer devrimci gruplarla hiç bir pratik ittifakın, uzlaşmalarına veya teori, program ve bayrak konularında tavizler vermeye yol açmayacağı, açmaması gerektiğini hiç bir zaman gizlemez. Bilimsel sosyalizm ve sınıf mücadelesi doktrininin, bugün devrimci harekete bayrak olabilecek tek devrimci teori olduğuna inanarak, Rus Sosyal - Demokratları, bu doktrini yaymak, onu yanlış yorumlamalardan korumak ve halâ çok genç olan Rus işçi sınıfı hareketine her karmaşık doktrinler sokma girişimine karşı mücadele etmek için bütün güçlerini kullanacaklardır. Teorik düşüncenin ispatladığı ve Sosyal - Demokratların pratik eylemlerinin gösterdiği gibi, Rusya'daki bütün sosyalistler, Sosyal - Demokrat olmalıdırlar.

Şimdi de Sosyal - Demokratların demokratik görevlerine ve demokratik çalışmalarına değinelim. Bir kere daha tekrar edelim ki, bu çalışma sosyalist eyleme ayrılmaz bir biçimde bağlıdır. Sosyal - Demokratlar işçiler arasında propaganda yaparlarken, politik sorunları geçiştiremezler ve bunları her geçiştirme girişimi-

ni veya bir kenara itmeyi bile, büyük bir yanlış ve uluslararası enternasyonal Sosyal - Demokrasinin temel prensiplerinden sapma olarak kabul ederler. Rus Sosyal - Demokratları kendilerini bilimsel işçi sınıfı kitleleri arasında demokratik fikirleri yaymak ile görevli sayarlar, mutlakiyetin her ortaya çıkış biçiminin ne olduğunu, sınıf içeriğini, onu yıkmak gerektiğini, Rusya'nın politik ve sosyal sisteminde demokratlaşma ve siyasal özgürlük elde etmeden, işçilerin davası için başarılı bir mücadele vermenin imkansızlığını anlatmaya çalışırlar. İşçiler arasında, onların günlük ekonomik talepleri üzerinde ajitasyon yaparlarken, Sosyal - Demokratlar bunu, işçi sınıfının günlük politik ihtiyaçları, gereksinimleri ve talepleri üzerinde ajitasyonla, her grevde, işçilerle kapitalistler arasındaki her çatışmada ortaya çıkan polis zorbalığına karşı ajitasyonla, genelde Rus yurttaşları olarak ve özelde en büyük ezilmelere uğramış ve en az haklara sahip olan sınıf olarak işçilerinin haklarının kısıtlanmasına karşı ajitasyonla, mutlakiyetin işçilerle dolaysız olarak karşılaşan ve işçi sınıfına politik köle olduğunu hatırlatan her belirgin uygulamasına karşı ajitasyonla, ayrılmaz bir biçimde bağlarlar. Ekonomik alanda işçilerin hayatını etkileyen hiç bir konunun ekonomik ajitasyon amaçları için kullanılmamış bırakılmayacağı gibi, politik alanda da politik ajitasyona hizmet etmeyecek hiçbir konu yoktur. Ajitasyonun bu iki biçimi, aynı madalyonun iki yüzü gibi ayrılmaz bir biçimde birbirlerine bağlıdır. Proletaryanın sınıf bilincini geliştirmek için, hem ekonomik ve hem de politik ajitasyon aynı derecede gereklidir; Rus işçilerinin sınıf mücadelesini yönetmek için hem ekonomik ve hem de politik ajitasyon gereklidir; çünkü her sınıf mücadelesi politik bir mücadeledir. İşçilerin sınıf bilincini geliştirecek, onları birlikte hareket etmeye ve Sosyal - Demokrasinin idealleri için örgütleyerek, disiplinelere ve eğiterek, her iki ajitasyon biçimi de işçi sınıfının düşmandan kısmi tavizler koparmak ve böylece ekonomik durumunu geliştirmek, kapitalistleri işçilerin örgütlü gücünü tanımaya zorlamak, hükümeti işçi haklarını genişletmeye zorlamak, onu işçilerin taleplerine eğilmeye itmeye ve hükümeti güçlü Sosyal - Demokratik örgüt tarafından yönetilen işçi kitlelerinin düşmanlığından sürekli olarak korkar tutmak için, günlük talepler ve günlük konular üzerinde gücünü denemesini sağlayacaktır.

Sosyalist ve demokratik propaganda ile ajitasyon arasındaki ayrılmaz bağlantıyı, her iki alandaki devrimci eylemin paralellliğini gösterdik. Yine de, bu iki tip eylem ve mücadele arasında büyük bir ayrılık vardır. Ayrılık şudur ki, proletarya ekonomik mücadelesinde, belki proletaryaya doğru kayan küçük burjuvaziden göreceği yardım (ve bu her zaman değildir) dışında, hem toprak asillerine ve hem de burjuvaziye karşı bütünüyle yalnızdır. Demokratik, politik mücadelesinde ise, Rus işçi sınıfı yalnız değildir; onun yanında, mutlakiyete düşman olduklarından ve ona karşı, bir biçimde veya diğerinde savaşıyor, politik muhalefet unsurları, tabakalar ve sınıflar vardır. Burada proletarya ile birlikte yan yana, otokratik hükümet tarafından baskı gören, burjuvazinin veya tahsilli sınıfların veya küçük burjuvazinin veya milliyetlerin veya dinlerin, vs. muhalefet unsurları durur. Doğal olarak, işçi sınıfının bu unsurlara karşı tavrının ne olacağı sorusu ortaya çıkar. Daha da öteye, o, otokraziye karşı mücadelede bunlarla birleşmeli midir? Herşeyden önce, bütün Sosyal - Demokratlar Rusya'da sosyalist devriminin politik devrimi takip etmesi gerektiğini itiraf ederler, bundan dolayı, sosyalizmi şimdilik bir kenara iterek, otokraziye karşı mücadelede bütün bu politik muhalefet unsurları ile birleşmeli midir? Otokraziye karşı mücadeleyi güçlendirmek için bu gerekli değil midir?

Şimdi bu iki soruyu inceleyelim.

M.K.E. işçileri meclis kapısından geri çevrildi

Makine Kimya Endüstrisinin (M.K.E.) 9 işyerinde toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi ve işverenin uzlaşırma kurulunun kararlaştırdığı zamları vermesi üzerine, görüşmeleri 7000 işçi adına sürdürmekte olan Türkiye Metal İş Sendikası, Kırıkkaledeki 4 işyerinde grev kararı aldı. 6300 işçinin katıldığı grev oyla-

masında, sarı Türk - İş'in Eğitim sekreteri Kaya Özdemiroğlu'nun bütün engelleme çalışmalarına rağmen, işçiler çoğunlukla «GREVE EVET» dediler.

Kırıkkale, öteden beri işçiler üzerindeki baskıların en yoğun olduğu, en küçük bir bilinçlenme ve devrimci uyanışın hemen bastırılmaya çalışıldığı bir bölge olarak bilinir. Kırıkkale işçisinin egemen güçler tarafından bir «tecrit» duvarıyla çevrilmek istendiği söylenir. Ama Kırıkkale'de son gelişen olaylar, sermayenin hiçbir baskısının ve duvarının, artık, işçi sınıfının uyanışı, bilinçlenmesi karşısında sökmeye başladığını, Kırıkkale'de de yeni gelişmeler olacağını göstermektedir.

İşçilerin greve «evet» demelerinin ardından, bütün bu gerçekleri bir ölçüde fark eden Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Kırıkkale grevini yasakladı. Gerekçe, 15 kişilik mobilya atölyelerindeki grevleri yasaklarken bile ileri sürülen «millî güvenlik» ti.

Bu yasaklama kararının ardından, bu karardan ve egemen güçlerin tüm baskı araçlarından güç alan işveren, sendikaların karşısına «kapsam maddesini» çıkarı. Yeni Metal İş Sendikası 4 işyerinde

toplulu sözleşme yetkisine sahip olduğu halde, işveren, yapacağı zandan, ancak sendika üyelerinin yararlanabileceğini ileri sürdü. Amaç, işçileri bölmek, huzursuzluğu artırmak ve işi yokuşa sürmektir. İşverenin kararı işçilere açıklandığı zaman işçiler bu haksız uygulamayı kabul etmeyeceklerini, bu protesto edeceklerini söylediler.

15 Temmuz günü, M.K.E. işçileri dört işyerinde işi durdurdular ve sendika önünde toplandılar. Toplanan üç bin kadar işçiye, sendika yöneticileri dağılmalara için bildiride bulundularsa da, işçiler dağılmayacaklarını bildirerek yürüyüşe geçtiler. M.K.E. binasının önüne geldiklerinde, ortalık, «İşçiyiz, güçlüyüz», «Kahrolsun patronlar» sloganlarıyla inliyordu.

Ankara'ya Doğru

İşçiler, artık Ankara'ya, Meclis'e kadar gitmeye karar vermişlerdi. Yürüyen işçiler garajlara geldiler ve buradan arabalara, otobüslere binmeye başladılar. Geride kalanlar, yer bulamayanlar, arkadaşlarını bir bayram havası içinde uğurladılar. Kırıkkale Belediye Başkanı, dolmuş şöförlerini duraktan çıkarmakla, çalıştırmamakla tehdit ederek işçilerin Ankara'ya gitmelerini, vasıta bulmalarını engellemek istedi. Ankara Sıkıyönetim komutanlığı da, işçi otobüslerini Elmadağ'da durdurdu. Bütün bu engellemelere rağmen 800 kadar M.K.E. işçisi Ankara'ya geldi ve Meclis'e yürüdü.

Bir işçi şunları söylüyordu :

«7 aydan beri sözleşmemiz bitmedi. Grev kararı aldık ama, sıkıyönetim bu silâhi da elimizden aldı. Grevimizi yasakladı. Biz buraya 7000 işçi adına, hakkımızı istemeye geldik. İş güvenliğimiz yoktur. Daha dün kazan patlamasıyla bir arkadaşımız yanarak öldü. İşçi arkadaşları toplayarak müdürü aradık. Zevkinde, sefasındaydı. Artık dayanamadık. Ankara'ya Meclis'e gelmeye karar verdik.»

Meclis binasının önünde, «İşçiler içeri - milletvekilleri dışarı», «İş, ekme, hürriyet», «İşçilerin Birliği» sloganlarını bağırarak işçileri durdurmak için, CHP Milletvekillerinden Süleyman Genç ve Önder Sav konuşmak istediler ama işçiler «bu adamlar oy toplamak için mitingler-

Sovyet Sendikacısı yuri Pavlov Basın - iş'in davetlisi olarak Türkiye'ye geldi

Sovyetler Birliği Kültür İşçileri Sendikası Genel Sekreteri Yuri Pavlov, DİSK'e bağlı Basın İş Sendikasının davetlisi olarak 14 Temmuzda Türkiye'ye geldi ve bir hafta kaldı.

Basın İş Sendikasının İzmir ve Ankara'da yapılan Bölge temsilcilikleri kongrelerini de izleyen Yuri Pavlov, «sendikalar arasında dayanışmanın uluslararası planda büyük önem taşıdığını bildirdi.

Eski bir gazeteci olan Pavlov'un yönetiminde bulunduğu Sovyetler Birliği Kültür İşçileri Sendikasında basın işçileri, tiyatro sanatçıları, balerinler ve kültür hizmeti yapan bütün görevliler bulunmaktadır.

de nutuk atanlardır» diye onları konuşturmadı. Daha sonra MC'nin İşçileri Bakanı Oğuzhan Asiltürk çıkararak «Aranızdan beş kişi seçip bana yollayın ve dağılın» dedi ve hemen içeri girdi. O içeri girer girmez, polisler, copla, panzerle, su sıkarak Meclis'in önünde toplanmış olan işçilere saldırdılar. İşçileri dağıttılar.

İşçiler dönüş yolunda şöyle diyorlardı :

«Bakan, temsilci seçin diye bizi oylandı, ondan sonra da polisi üstümüze saldırttı. Bu iş burada bitmez. Mücadelemiz sürecektir. Patronların nasıl teşkilâtı olduğunu bir kere daha gördük. Biz de daha güçlü teşkilâtlanacağız...»

Kırıkkale artık eski Kırıkkale değil. Kırıkkale işçisi bilinçleniyor. Sarı sendikacılığa ve patronlar düzenine karşı, sömürüye, baskı ve zulme karşı, İş - Ekmek - Hürriyet mücadelesini sürdürmeye kararlı ve azimli.

Kırıkkale işçisinin mücadelesi mutlaka zafer kazanacak.

Şimdi : «Mücadelemiz sürecektir. Patronların nasıl teşkilâtı olduklarını bir kere daha gördük. Teşkilâtlanma gereğini bir kere daha kavradık.» diyorlar.

SENDİKAL MÜCADELEDE

(Baştarafı 11. Sayfada)

Böyle durumlarda, eğer herhangi bir işyeri veya bölgede bağımsız bir sendikal örgütlenmeye gidiliyorsa, bu işçi sınıfının siyasal otoritesinin genel örgütlenme doğrultusunda olacaktır ve geniş perspektifli bir ekonomik - siyasal örgütlenme sürecinde, ne olduğu, nereye gidebileceği önceden saptanmış bir yer alacak ve asla bir bağımsız birim, bir küçük dükkân değil, mücadelenin zorunlu bir uğraşı olacaktır. Bu anlattığımız durum, Türkiye'de, sıkçana rastlanandan öz olarak farklıdır.

Sendikal örgütlenmenin, gerek Türk - İş gerekse DİSK'te vardığı dönemeç, ekonomik mücadelede kendini gösteren nicel - nitel değişimler, sendikal mücadelede sosyalist çizginin hakim kılınmasını, sosyalist örgütlenme ilkelerinin bir kere daha gündeme getirilip, hataların, sapmaların açıkça sergilenmesini ve anlaşılmasını, bugün belki de her zamankinden daha fazla zorunlu kılmıyor.

İZMİR'DE «FAŞİZAN BASKILARI

(Baştarafı 4. Sayfada)

DEN, patronların ağzıyla konuşanlarla birarada OLAMAZDIK!

İşçi sınıfı hareketini arkasından vurmaya çalışan, bu GREV KIRICILARI gibi EYLEM BOZGUNCULARINA karşı işçi sınıfı hareketinin birliği için, Faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede halkların en büyük desteği olan SOSYALİST ÜLKELE-RİN BİRLİĞİ İÇİN bu bozgunculara karşı MÜCADELE ETMELİYİZ!...

Bunları, varsa, içimizden atmalı, aramıza sızmalarına ENGEL OLMALİYİZ!...

● YAŞASIN DÜNYA İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN BİRLİĞİ!...

● YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ, HALKLARIN KARDEŞLİĞİ!...

● KAHROLSUN İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİ BÖLMİYİ AMAÇLAYAN BOZGUNCU BÖLÜCÜ ÇİZGİLER!...

KIBRIS'TA ASKERİ ÜSLER VE BARİŞ

(Baştarafı 12. Sayfada)

Kıbrıs sorununu yaratan emperyalizm ve onun savaş örgütü NATO, şu günlerde sorunu şüphesiz ki Kıbrıs'ın Türk ve Rum halkı ve Ortadoğu halkları yararına değil, kendi çıkarları doğrultusunda çözmeyi planlamaktadır. Kıbrıs'tan gelen haberler, İngiliz üslerinin hâlen Amerikanlaştırılmakta olduğunu göstermektedir. İngilizler Piskobu bölgesindeki füze rampaları ile hava kuvvetleri personelini kaldırmakta ve bu bölgeye Amerikan askerleri yerleşmektedir. Öte yandan, BM Barış Gücü askerlerinin de lojistik amaçlar için kullandığı Dikelya üssünün, Kıbrıs sorununun çözümü halinde NATO üyesi üç garantör ülke olan Türkiye, Yunanistan ve İngiltere'nin ortak karargâhı olarak kullanılacağı bildirilmektedir. Kıbrıs Temsilciler Meclisinde üsler konusunda açılan tartışmada, partisinin grubu adına konuşan AKEL Genel Sekreteri, Kıbrıs'taki İngiliz üslerinin Amerikan casus uçakları tarafından Arap ülkelerine ve SSCB'ne karşı faaliyette kullanıldığını söylemiştir. ABD'nin öteden beri Kıbrıs'taki İngiliz üslerine göz diktiğini öne sürer Papáioannu, şimdi üslerin Amerikanlaştırılmakta veya NATO'laştırılmakta olduğuna dikkati çekerek, Makarios hükümetinin İngiltere'yi, adadaki üslerini terketmeye resmen çağırmasını istemiştir.

Doğu Akdeniz'in bu küçük adasında kalıcı barış, ancak tüm askerî üslerin kaldırılması, tüm yabancı birliklerin Birleşmiş Milletler kararlarına uyarak geri çekilmesi ve silâhsızlandırılmanın sağlanması ile gerçekleşecektir. Tüm dünya ilericileri kamuoyu Kıbrıs Cumhuriyeti'nin gerçek bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünden yanadır.

BAĞIMSIZLIK EMPERYALİZMDEN...

(Baştarafı 3. Sayfada)

zayıflamasına, kitleler arasında sosyalizmin itibarının sarsılmasına da hizmet etmektedirler.

Sosyalistler soyut bir bağımsızlığın savunuculuğunu yapmazlar. Bağımsızlığın, çağımızda, burjuva - küçük burjuva milliyetçiliğinin bağımsızlık anlayışıyla, yani özünde milliyetçilikle ilişkisi olmadığını her zaman emperyalizmden bağımsızlaşma olduğunu ve emperyalizmden bağımsızlaşma mücadelesi veren her halkın, dünyanın diğer bütün anti - emperyalist güçleriyle, sosyalist ülkelerle, diğer ülkeler işçi ve emekçi sınıflarıyla, bütün ezilen halklarla kalıcı dostluk bağları kurmalarını, bunları geliştirmelerini savunurlar.

Bağımsızlık eğer sosyalizme geçişin yollarını açtı yorsa gerçek bağımsızlıktır. İşçi sınıfı bağımsızlık ve ulusal kurtuluş mücadelesine bunun için öncülük eder. Bunun için işçi sınıfı öncülüğündeki bağımsızlık mücadeleleri kalıcı başarıya ulaşır.

Sosyalist ülkeler, az gelişmiş ülkelerin bağımsızlığını tehdit eden, onlara emperyalist amaçlarla yaklaşan güçler değildir. Bu tam bir burjuva uydurması ve propagandasıdır.

Şimdi, bu burjuva propagandasına ve dolaylı olarak anti - komünizm silâhının kullanılmasına gönüllü destekleyici yazılan «Maocuların», her geçen gün egemen sınıflarla daha çok ve daha açık biçimde kaynaştığına şahit olunmaktadır. Son eğilimleri ve kullandıkları sloganlar, bunun en açık örneğidir. Burjuvazinin yarım yüzyıllık anti - komünizm propagandasının etkisinde kalan kitleleri kendi amaçlarına alet etmek isteyen provokatörlere karşı güçlü mücadele vermek, işçi sınıfı sosyalistlerinin görevlerindedir.

Sendikal mücadelede sosyalist çizgi ve sapmalar: II

bir örgütlenme modeli: gecekondular sendikaları bir eylem modeli: "hareket berekettir"

Türkiye'de 1973 yılı rakamlarına göre 212 sendika var. Bunların 48'i işyeri sendikası. Geri kalan 164'ü ise «Türkiye çapında örgütlenmiş» sendika olarak niteleniyor. Ancak bu «Türkiye çapında örgütlenmiş»lik, sağlıklı bilgilere dayanmıyor. Çalışma Bakanlığının yayınladığı dergideki ifadeyle söylesek: «sendikaların beyanına dayanıyor». Yani çeşitli nedenler, özellikle de işyerinde yetki anlaşmazlıkları yüzünden, güvenilemez bir veri söz konusu. Sadece gözlemlere dayanarak, 33 Türk İş Sendikası, 23 DİSK Sendikası ve sayıları çok fazla olmayan bazı bağımsız sendikalar dışında kalan hemen tüm sendikaların, birer işyeri sendikası olduğunu söylemek mümkün. Hatta aynı yargı bazı, Türk İş ve DİSK sendikaları için de geçerli.

Bu durum her şeyden önce kuşkusuz işçi sınıfı hareketinin bölünmüşlüğü sendikal mücadele planındaki yansımalarıdır. Ancak aynı zamanda sakat ve mahkum edilmesi gereken bir sendikal örgütlenme modelini de yansıtır.

İşyeri sendikalarının büyük çoğunluğu (istisnalar şüphesiz ki var) işveren adamlarının, ajanlarının kurduğu —hatta çoğu zaman patronların bizzat kurdukları— sarı sendikalardır. Bunlar patron sendikaları kategorisindedir. Bir bölümü ise, burada da tartışma konusu edeceğimiz sosyalist hareket içinden çıkan sakat bir sendikal örgütlenme modelinin uzantılarıdır.

Sendikalardaki mevcut durum Gecekondular sendikalarına Eğilimi artırıyor

Bugün, işyeri sendikalarından ülke çapında örgütlenmiş en büyük ve merkezi sendikalara kadar, işçi sınıfının ekonomik örgütlerinin pek çoğunun yönetiminde sermayeyle açık veya gizli, şu veya bu şekilde uzlaşmış karşı devrimci kadroların yuvalanmış olduğu bir gerçek. Bu yönetim kadrolarının, örgüt içi iktidarlarını pekiştirmek için gangster metodlarından, burjuva hukukunun püf noktalarına ve yasal oyunlarına kadar her türlü yolu «diyakatla» kullandıkları da bir gerçek. İşte, bir işyerinde işçi sınıfını şu veya bu şekilde, şu veya bu dozda «satan» sendikacılara ve sendikacılığa karşı, çaresizlik içinde getirilen bir model oluyor, gecekondular sendikacılığı.

Ancak bu «doğru» tesbitler bizi hiç bir zaman umut suzluğa ve «gecekondular sendikaları» örgütlemeye, küçük dükkân sendikaları kurmaya götüremez.

Kullandığımız «gecekondular» deyiminin sosyalist literatürde yeri ve kullanımı yok. Ama ele aldığımız örgütlenme modelini tanımlama bakımından Türkiye şartlarında bir şeyler anlattığı da bir gerçek.

Bugün Türkiye'de sendika kurmanın büyük bir zorluğu yok. Belli sayıda kurucu üye, yasaya uygun düzenlenmiş bir tüzük ve bir dilekçe yeterli. Üstelik sarı şebekelerin ağundan kurtulmak için çarpınan, patron sendikalarından «el-aman» demiş bir küçük işyeri bulmak da kolay. Türkiye'de adı ünü duyulmuş, büyük merkezi sendikaların —devrimci diye anılanlarının bile— büyük çoğunluğunda, işçi sınıfının sendikal örgütlenmesinin güçlendirilmesinden çok yönetici kliklerin kişisel ve klik hesapları ve çoğu kez işçi sınıfının çıkarları dışına düşen çizgileri ağır bastığından, bu küçük işyerlerinin, işçi sınıfının ilk uyanış ve bilinçlenme dönemlerinde, sarı sendikalar ağını parçalarken bu defa da «gecekondular sendikacılığı», «deneme tahtası sendikacılığı» ağına düşmeleri için şartlar da (şimdilik) oldukça elverişli.

Bir takım dolaylı dolaysız, temelli temelsiz işçi «ilişkileriyle», böyle bir küçük işyerinde «sendikal» örgütlenme başarıldıktan ve işyerinin Türkiye çapında merkezi bir sendikaya bağlanması engellendikten sonra, sıra sol sapmanın sendikal mücadeledeki örneklerinin deneme tahtası yapılan işyerinde birer birer verilmesine geliyor. Her türlü sosyalist örgütlenme modeli unutulur, bu tür örgütlenmenin ilkeleri, keskinliklerle örtbas edilerek, amaçsız (özünde amaçsız) bir «direniş» tutkusu başlıyor. «Hareket berekettir» mantığı, gecekondular sendikacılığında, bir örgütlenme modelinin doğa-

sonucu ve gecekondular yıkılmaktan hiç değilse bir süre kurtarabilmenin ilacı haline getiriliyor.

Kimi zaman «yetki alma» sırasında, kimi zaman da toplu sözleşme görüşmeleri sırasında işverenin uzlaşmaz tutumuna karşı genel planlaması, güç hesabı yapılmadan, gerçekler hesaba katılmadan direniş kararı alınıyor. Direnişin, eylemin, grevin en etkili, en vurucu olacağı an ve sendikaların maddi gücü, dayanma gücü hesaplanmaksızın; diğer sendikaların hatta diğer demokratik örgütlerin somut desteği elde edilmeksizin; ve en önemlisi örgütlenme modelinin sonucu olarak, yeterli «militan» işçi oluşturulmaksızın girişilen direnişler ya da grevler, kısa süre sonra kaçınılmaz bir şekilde kör, amaçsız ve sonuçsuz kalmaya mahkum oluyor. Bu maceracı girişim bir süre sonra yenilgiyle sonuçlanıyor. Ve sessiz sedasız bitiriliyor.

Eylem ve geriye kalan

Geriye kalan, olsa olsa heyecanın ve yiğitliğin yarı kalandığı demokratik bir eylemin, bir direnişin anıdır. Bu gerçekleştirilen eylemin, direnişin olumlu yanı sayılabilir. Ama bir de —ve asıl önemlisi— olumsuz yanı var:

İşçi sınıfı hareketinin henüz yüksek düzeyde militanlaşmadığı; sınıf bilincinin çok gelişmekle birlikte gerinçe kökleşmediği ve gerçek hedeflerini bulamadığı; en üst sınıf örgütünün, Parti'nin merkezi disiplini içinde geniş ve etkili bir örgütler ağının oluşmadığı bir ülkede, bu eylemlere katılmış olan ve örgütlenme modeli gereği sosyalist bilince henüz ulaşamamış işçilerin önemli bir bölümünde ortaya çıkabilecek yığılıklık!.. Yenik düşmüş ve —bu deneyi geçirmiş bazı işçilerin kendi deyimleriyle —«sahipsiz kalmış» işçi kitlelerinde, sosyalistlere güvensizlik!... Sosyalizme duyulan yakınlığın zayıflaması!... Eyleme omuz vermiş genç ve deneyimsiz kadrolarda, tereddüt ve «bu iş olmuyor» endişesi!...

Semt kahvelerinde, tezgâh başlarında, paydoslarda fabrika duvarlarının diplerinde yapılan sohbetlerle bu olumsuz sonuçlar işçi kitleleri içinde yayılabilmekte ve olumsuz etkiler uyandırabilmektedir.

Bu yanlış modelin sürükleyen nedir?

Bir çok iyi niyetli genç unsur, işçi sınıfının ekonomik örgütlenmesini gerçekleştirmek adına bu yanlış, bu yanlış modele sürükleyen nedir? Bunca başarısız örneğe rağmen, halâ da bu yönelimlere rastlanmasının sebebi nedir?

Şüphesiz ki en temeldeki etken, henüz işçi sınıfının merkezi otoritesinin tam anlamıyla sağlanamamış olması; siyasal-ekonomik mücadele bütünlüğünün kurulamaması; Parti'nin ekonomik örgütlere hakim olamamasıdır.

Ancak işçi sınıfı sosyalistlerinin mücadele metodlarının başta gelen ilkelerinden sayılması gereken sabırlılık, titizlik, kör heyecana kapılmama gibi temel kurallara uyulmaması, aceleci ve heyecanlı eğilimlerin ağırlık kazanması da, işin aynı derecede önemli, subjektif yanlarıdır.

İşçilerin 34 işkoluna ve yüzlerce sendikaya bölündüğü ülkemizde, işçilerin bu bölünmüşlükten kurtulmasını, sendikal örgütlenmenin merkezileşmesini güçlü bir sendikal örgütte toplanmasını işçi sınıfı sosyalizmi ilke olarak reddedemez. Bugün için bunun şartlarının ne olduğu ayrı bir sorundur. Ama, ne olursa olsun, alternatif, bölük pörçüklük ve gecekondular sendikacılığı değildir. Görevimiz ülke düzeyinde örgütlenmiş —ve çoğu sarı şebekelerin yönetimindeki— büyük merkezi sendikal yapı içinde, bu yapı aynen kalarak «kurtarılmış bölgeler» yaratmak değildir. İlke olarak güçlü, merkezi örgütler de sabırlı, kararlı, disiplinli ve siyasal örgütlenmenin genel direktifleri yönündeki bir çalışmayla, «kalıcı» bir örgütlenme çalışması yürüterek mücadele etmektir.

En gerici sendikalarda bile çalışma gereği ortaya konulmuş yüzyılı çoktan geçti. Ama bu ilke, içeriksiz bir slogan haline getirilsin, kof bir slogan halinde habire tekrarlınsın diye söylenmedi. Lenin «en gerici sendikalarda bile çalışacağız» derken ardından şöyle ekliyordu:

«...Gerici sendikalarda çalışmamak demek, gerektiği kadar gelişmemiş olan ya da henüz geri olan işçi yığınlarını, gerici liderlerin etkisine, burjuvazi ajanlarının, aristokrat işçilerin ya da 'burjuvallaşmış işçilerin' etkisine terketmek demektir...» (Sol Komünizm. Bir çocukluk hastalığı. Sol Yayınevi, Sf: 50).

Oysa, hele Türkiye şartlarında, bu tip güçsüz sendikaların ya anarko-sendikalizmin, ya bir başka sol sapmanın kucağına düştüğü, ömürlü olamadığı, hatta etkili mücadele veremediği gözönünde bulundurulursa, kurulan her gecekondular sendika, geniş işçi yığınları, sermayenin etkisine terketmek değil midir?

Keza Lenin şöyle diyor: «...Dünyanın hiç bir yerinde proletaryanın gelişmesi, sendikalar olmadan, sendikaların ve işçi sınıfının partisinin karşılıklı aksiyonu (eylemi) olmadan gerçekleşmemiştir ve gerçekleşemez...» (a.g.e. sf: 47). Yukarıda işaret edilen «karşılıklı eylemin» ciddiye alınabilir ve etkili bir eylem olması, eleştirdiğimiz gecekondular sendikalar ile mümkün müdür?

Sorun ister istemez genel olarak sosyalist örgütlenme, özel olarak sosyalist sendikal örgütlenme modeline tam olarak uyup uymamakta kilitleniyor.

İşçi sınıfı sosyalizminin örgütlenme anlayışı «kalıcı ve bilinçlendirerek örgütlemeyi» esas alır. Yani uzun vadeli, kimilerine «iğne ile kuyruk kazmak» gibi gelececek olan sabırlı bir çalışmadır bu. Bu dönem içinde sendikaların yönetimine çöreklenmiş çoğu karşı devrimci kadrolar, en ağır başlılar uygulayacaklar, işçi sınıfı sosyalistleri ile geniş işçi yığınlarını birbirinden tecrit etmek için var güçlerini harcayacaklardır.

Ancak, «yığınların...davaya katılmalarını ve desteklerini sağlamak için oportünist ve sosyal şoven olarak, çoğunlukla —doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak— burjuvaziyle ve polisle bağlantıları olan 'şeflerin' önümüze çıkaracakları güçlüklerden, başvuracakları hilelerden, kuracakları tuzaklardan yılmamak gerekir. Ve mutlaka yığınların olduğu yerde çalışmak gerekir... Sendikalar ise yığınların bulunduğu örgütlerin ta kendileridir...» (a.g.e. sf: 50).

Küçük bir işletme biriminde ve çoğu zaman kalıcı bir örgüt çalışması yapılmaksızın alınmış bir yetkiye dayanarak oluşturulan «gecekondular» sendikaları, Lenin'in işaret ettiği «yığınların bulunduğu örgüt» olarak nitelenecek mümkün değildir.

Sigortalı işçi sayısının 1 milyon 793 bini aştığı Türkiye'de, geçtiğimiz yıl toplu sözleşmelerden yararlanan işçi sayısı 872 bine yaklaşmıştır. Bunlardan 160 bini Tek Gıda İş, 120 bini Teksif, 45 bini Zonguldak Maden İş, 60 bini Maden İş (DİSK), 70 bini Genel İş, 30 bini Tekstil, vb. gibi büyük sendikal örgütlerde toplanmıştır. Ve rahatlıkla söylemeliyiz ki bu sendikaların yönetimi bugün «sarı»nın çeşitli tonlarında bir siyasal çizgiyi yürüten kliklerin elindedir. Ama yine de işçi sınıfı sosyalistlerinin sendikal örgütlenme ve mücadelesindeki esas hedef işte bu örgütlerdir.

Her biri işçi sınıfı tarafından yaratılmış büyük maddi birikimleri, yaygın bir örgütlenmeyi ve etkinliği barındıran bu örgütlerin yönetimlerinin, «sarı» unsurlardan arındırılması mücadelesinde atılan her ileri adım, «sendikaların ve işçi sınıfı partisinin karşılıklı eylemini» önemli kılacaktır.

Gecekondular sendikacılık eğilimi, getirdiği bütün hatalı eylem anlayışıyla, küçük dükkân eğilimiyle, kısa vadeli başarılar (ki bu başarının gerçekleştiği yaygın bir şekilde ispatlanamamıştır.) için işçi kitlelerini, büyük sendikal örgütleri terketme, kendi küçük çevresinde vakit geçirme eğilimidir.

Şartların zorladığı durum

Ancak, ilke olarak büyük sendikal örgütleri terketme, buralarda mevzi kazanma, taban çalışması yapma mücadelesi yanında, bazı özel durumlarda siyasal örgütlenme bütünlüğü içinde, sosyalistlerin bağımsız örgütlenmelere gitmeleri de doğaldır. Somut durumlar, genel ilkeleri saptırmadan zenginleştirilebilir.

(Devamı Say. 10'da)

KIBRIS'ta ASKERİ ÜSLER ve BARİŞ

İkinci Dünya Savaşı sona erdikten sonra, İngiltere'nin Ortadoğu'da karşılaştığı en önemli sorun, bölgedeki çıkarlarını sürdürebilmek için gerekli askeri üslerini koruyabilmektir. Fakat savaş sonrasında başta Mısır olmak üzere Ortadoğu'daki Arap halklarının güçlenen ulusal kurtuluş hareketi karşısında, Süveyş kanalı bölgesinde tutunamayacağını anlayan İngiliz emperyalizmi, Süveyş'teki askeri üslerini, o sıralarda sömürgeci olan Kıbrıs adasına taşımak için ön çalışmalara başladı.

Akdeniz'deki İngiliz egemenliğini 1946 yılı sonlarından itibaren devralan Amerika Birleşik Devletleri ise, zengin petrol yataklarına sahip Ortadoğu'daki İngiliz askeri üslerini ele geçirecek, bölgedeki İngiliz ve Amerikan şirketlerinin sömürsünü güvence altına almaya hazırlanıyordu. 1947 Mart'ında açıklanan Truman Doktrini ile Türkiye ve Yunanistan'ın, askeri, siyasi ve ekonomik yönden Amerikan emperyalizmine bağımlılığı somutlanırken, Doğu Akdeniz'deki stratejik önemi gittikçe artan Kıbrıs adasında da, 1948 yılı ortalarında ilk defa bir Amerikan elçiliği açılıyordu.

BAĞIMSIZLIK HAREKETİ YÜKSELİRKEN

Sömürge yönetimine karşı 1941 yılında yeni den örgütlenen Kıbrıslı emekçilerin yürütmekte olduğu bağımsızlık mücadelesi, emperyalist güçleri tedirgin etmekteydi. 1943 ve 1946 yıllarında ki belediye seçimlerinde büyük başarı kazanan AKEL Partisi ve onun üyelerine karşı geniş bir tutuklama ve sindirme harekâtına girişildi. Emperyalist sömürgecilerin Kıbrıs topraklarında kara ve deniz üsleri kurma çalışmaları, ada halkında büyük bir tepkiye yol açmıştı. Kararlı bir şekilde yapılan grev ve gösteri yürüyüşlerinde, adanın emperyalizmin hizmetinde sosyalist ükeler ve ulusal kurtuluş savaşı veren halklara karşı bir saldırı üssü haline getirilmek istenmesi ve bu doğrultuda halka uygulanan baskılar protesto edildi. 2 Ağustos 1948'de bir İngiliz - Amerikan şirketine ait olan asbestos maden ocağında çalışan 1500 işçinin başlattığı grev kısa zamanda 15 bin işçinin katıldığı bir genel greve dönüştürerek, İngiliz sömürgecileri telaşa sürükledi. Sömürgeciliğe karşı yükselen örgütlü halk hareketiyle ulusal bağımsızlık mücadelesinin giderek güçlenmesi karşısında, çıkarlarını tehlikede gören emperyalist güçler, hükümet ve yerli egemen sınıflar, AKEL'i gözden düşürmek için kirli «kışkırtıcı ajanlar» kullanarak çeşitli terhis hareketleri düzenlemeye başladılar. Kışkırtma olaylarını protesto etmek için 31 Ekim 1948 günü Parti (AKEL) tarafından düzenlenen mitinge katılan 25 bin işçi ve emekçi «Kıbrıs'ta İngiliz ve Amerikan üsleri istemeyiz» diye haykırdı. Bu sıralarda Türkiye'de de Amerikancı hükümet tarafından desteklenen ilk Kıbrıs mitinglerinde ve basında «Kıbrıs komünizmin kucağına düşüyor» yaygarası devreye sokuldu.

İNGİLTERE KIBRIS'A YERLEŞİYOR

24 Haziran 1954'de İngiltere, Süveyş kanalından çekilerek Ortadoğu'daki İngiliz kara ve hava kuvvetleri genel karargâhını Kıbrıs'taki yeni üslerine taşıyacağını açıkladı. Kıbrıs halkı ve Yunanistan'ın artan tepkisine karşı, Parlamente'de bir konuşma yapan İngiltere Sömürge Bakanı Henry Hopkins, «Bu her zaman böyle bi-

linmelidir ki özel konuları nedeniyle İngiliz Uluslar Topluluğuna dahil bazı önemli bölge halkları, hiç bir zaman tam bağımsızlık elde etmek için ümitli olmamalıdır» şeklinde konuştu. Kıbrıslı Rumların geniş protestosuna yol açan bu sözler üzerine, sonradan Başbakan Churchill, bakanın sözlerinin bir «sürçü lisan» olduğunu söylemek zorunda kaldı. 1954 Eylülünde ABD Dışişleri Bakanı Dulles da «Kıbrıs'tan İngilizler çıktığı takdirde komünistler adayı alırlar» görüşündeydi.

1 Nisan 1955'de EOKA'nın dört yıl sürecek olan anti-kolonyalist terhis hareketi başladı. Bu dönemde saldırıların zaman zaman Kıbrıslı ilericilere karşı da yöneltilmiş olması dikkat çekicidir. Aynı yılın sonunda İngiltere hükümeti, Kıbrıs için 38 milyon sterlinlik bir ekonomik kalkınma programı kabul ederken, Kıbrıslı Emekçilerin İlerici Partisi AKEL'i yasa dışı ilân etti. Kıbrıs halkının anti-emperyalist kurtuluş mücadelesini faşist EOKA ve TMT örgütleri yardımı ile bilinen her türlü yöntem ve provokasyonu kullanarak 1958'lerde Türk - Rum çatışmasına dönüştürmeyi başaran İngiliz - Amerikan emperyalizmi, şimdilik adanın tümü yerine sadece iki askeri hava üssünün yeterli olacağına karar vermişti. Kıbrıs'taki İngiliz valisi Harding bunu, «ileride yapılacak savaşlarda Ortadoğu halklarını denetim altında tutmada önemli gücün hava kuvvetlerine dayanacağını» söyleyerek açıklıyordu.

NATO'YA DA PAY TANINIYOR

Emperyalist olanlara ve emperyalist çıkarlara göre, İngiltere'nin adadan çekilmesi, İngilizler le Kıbrıs halkı arasında adanın taksiminden de öte NATO'nun da Kıbrıs'ta söz sahibi olmasını sağlayacak bir şekilde düzenlendi. Kıbrıs halkına zorla dayatılan 1959 Zürih ve Londra Antlaşmaları bir yandan İngiltere'ye istediği üsleri bırakırken, öte yandan da Türk ve Yunan alaylarının adaya sokulması ile Kıbrıs'ın üsler dışında kalan kısmını, «garantör ülke» olarak nitelendirilen NATO ülkelerine açıyordu.

16 Ağustos 1960'da, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilânından önce faaliyetine izin verilen AKEL Partisi, 1959 Antlaşmalarını «Halkların kendi kaderini tayin hakkı» ilkesinden vazgeçme olarak görüyordu. Partinin amacı, Kıbrıs halkının tam bağımsızlığını ve adanın silâhsızlandırılmasını sağlamak; adadaki tüm yabancı üs ve askerlerin uzaklaştırılması ve Kıbrıs anayasasının demokratikleştirilmesi olarak belirleniyordu.

1963 - 1964 OLAYLARI

Rum - Türk egemen gerici çevreleri, faşist yeraltı örgütlerinin ve ardlarındaki emperyalizmin kışkırtmaları ile başlatılan 1963 olayları, Doğu Akdeniz'de tarafsız bir dış politika izleyen Kıbrıs Cumhuriyeti hükümetini hedef almıştı. «Türk ve Rum Kıbrıslılar arasında bir iç savaşın çıkmasını engelleme» gerekçesi ardına gizlenen emperyalist güçler ve onlarla işbirliği yapan Türk ve Rum şayenleri, adayı bir an önce NATO'nun stratejik çemberi içine almaya karar vermişlerdi. 1964 yılı başında İngiltere, Agratur ve Dikelya üslerinde bulunan 7 bin askeri personele ek olarak Libya'dan 350 kişilik bir zırhlı birlikle, İngiltere'den getirttiği 750 kişilik bir bölüğü adaya sokmayı başardı. Amaç, barışı kırmak değil, adayı bir savaş ocağı haline getiren İngiliz askeri üsleri ile dünya çapında askeri haberleşmeyi sağlayan Amerikan tesislerinin güvenliğini sağlamakla (Nitekim 1975 savaşında da Olimpos tepesindeki Amerikan radar tesislerinde sıkı güvenlik tedbirleri alınacak ve üslerde güya eğitim görmek üzere olan 2600 kişilik tam donanımlı İngiliz askeri alârm durumunda bekletilecekti.) Cumhurbaşkanı Makarios, o günlerde olayı, İngiltere'nin adaya tek taraflı müdahalesi olarak nitelendi. Bu arada Kıbrıs'ta üslenmiş bulunan Türk alayı, Lefkoşe ile kuzeydeki tek liman şehri olan Girne arasındaki stratejik öneme haiz karayolunu denetimine geçirmiş, Türk jetleri de başkent üzerinde «ihtar» uçuşları yapmıştı. Lefkoşe ve diğer şehirlerde Türklerle Rumları birbirinden ayıran «yeşil hat» lar İngiliz askerleri tarafından çizilirken, emperyalizmin Kıbrıs adasını bölme planının ilk adımları daha o günlerde atılmış oluyordu. Taksimci Türk liderliği de, Kıbrıslı Türkleri koruma bahanesi ile karma köyleleri boşaltarak nüfus kaydını yapıyor, yer yer İngilizlerin de bu konuda Türklere yardımcı oldukları görülüyordu.

1964 Temmuz'unda Kıbrıs Temsilciler Meclisi, İngiltere'nin adaya gönderilen Birleşmiş Milletler Barış Gücü'nden çekilmesini isterken, Cumhurbaşkanı Makarios da NATO'ya Kıbrıs'ta üs verilmesini öngören Amerikan planını reddediyordu. 12 Ekim 1964 günü, İngiliz hava üslerine yakın olan Limasol şehrinde, bağımsızlığın kazanılmasından bu yana en büyük kitle gösterisi düzenlenerek, İngiliz üslerine karşı bir «barış yürüyüşü» yapıldı.

1967 ve 1973 yıllarındaki Ortadoğu savaşlarında, emperyalizmin denetimindeki Karava ve Olimpos radar üsleri Araplara karşı İsrail uçaklarını yöneltmekte kullanıldı. Kıbrıs hükümetinin iradesi dışında, Agratur'daki yeraltı askeri hava alanından kalkan Amerikan ve İngiliz uçaklarının kurulan hava köprüsü ile İsrail savaşçılarına yardım malzemesi taşınması yine Kıbrıs'taki ilericiler toplu çevreleri tarafından büyük bir tepkiyle karşılandı.

AKEL ve Bağımsızlıkçı Politika Gelişirken, Emperyalist Güçler Boş Durmuyor

1968 Şubat ayında, 1960'dan beri ilk defa yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimini ezici bir çoğunlukla kazanan Makarios'un barış politikası, Kıbrıslı Rumlarca onaylandı. 1970 genel seçimlerinde de adadaki anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelenin öncü gücü olan Kıbrıs Emekçilerinin İlerici Partisi, Temsilciler Meclisindeki sandalye sayısını 5'den 9'a yükseltti. Böylece Kıbrıs'ın üslerden arındırılması ve tam bağımsızlığa kavuşması yönündeki parti politikasının geniş halk yığınlarına mal olduğu kanıtlanmış oldu. AKEL, bağımsızlıktan yana olduğu ve bu yolda halkın birliğini sağladığı ölçüde Makarios'un desteklenmesi görüşündeydi.

Fakat Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünün düşmanları boş durmuyorlardı. CIA ve Intelligence Service hesabına çalışan yeraltı örgütlerinin, özellikle EOKA-B'nin silâhlı saldırıları, İlerici Kıbrıslıların öldürülmesi, bomba patlatma ve demokratik kuruluşları kundaklama olayları, Makarios'a karşı düzenlenen müteaddit suikast teşebbüsleri, hep aynı komplonun halkalarını oluşturmaktaydı.

1974 Nisanında, Ortadoğu savaşından sonra Süveyş kanalının yeniden açılması söz konusu olduğu zaman, kanaldaki mayınları temizleme gerekçesiyle, Agratur İngiliz üssüne «geçici» kaydı konarak, Amerikan 6. Filosuna bağlı tam donanımlı 1500 deniz piyadesi ve paraşütcü yerleştirildi. Amerikan askerlerinin Kıbrıs'ta üslenmesi, adadaki yasal hükümeti devirmek için hazırlanan komploları ve üslerden silâh yardımı alan yasa dışı EOKA-B örgütünün eylemlerini açıklayan bir gelişmeydi. 1974 yılı sonuna doğru İngiltere hükümeti, savunma harcamalarındaki kısıtlamalar nedeniyle Kıbrıs'taki üslerini boşaltmayı düşündüğünü açıkladı. Kıbrıslı ilericiler, yeni İngiliz - Amerikan oyunlarına karşı halkı uyanık olmaya ve yabancı askeri üslere karşı mücadeleye çağırırdı. Aynı tarihlerde, İngilterenin boşaltacağı Dikelya üssünü ABD'nin devralmak istediği ve buna razı olmaları için taraflara baskı yaptığına ilişkin haberler dünya basınında yer aldı. Yaklaşan 1975 genel seçimlerinde Kıbrıs halkının terhisini, adanın tam bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne kavuşması için yılmadan çalışan ve barıştan yana olan ilericiler güçlerden yana koyacağı açıktı.

1974 Gelişmeleri

Ve sonunda 15 Temmuz 1974 günü CIA ve faşist Yunan cuntası eliyle Kıbrıs'ın yasal Cumhurbaşkanına karşı bir darbe yaptırılarak, binlerce ilericiler ve yurtsever katledildi, tutuklandı. Adayı faşist cuntaya bağlama girişimi ve ardından gelişen olaylar, yüzbinlerce Kıbrıslıyı kendi yurtlarında sürgün hayatı yaşamak zorunda bıraktı. Daha 15 Temmuz öncesine kadar Türklerle Rumlar maden ocaklarında, askeri üslerde, inşaatta, limanlarda, ziraat işlerinde ve diğer işyerlerinde birlikte çalışmakta, birlikte mücadele etmekteydiler. Oysa bugün, Kıbrıs'ta yaratılan durum, emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarları uğruna adayı batmayan bir uçak gemisi olarak kullanmak istemesi ve bu yolda NATO'cu stratejilerin hazırladıkları suikastlerin sonucudur. Yüzyıllardır ada üzerinde birlikte yaşamış olan Türklerle Rumların artık bir arada yaşayamayacakları görüşünü savunmak, Kıbrıs'ın bölünmesinde çıkarı olan gerici çevrelere hizmet etmek demektir ki bu da Kıbrıs adasının sosyal ve ekonomik gerçeklerine ters düşen bir tutumdur.

(Devamı Say. 10'da)